Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 22 (9768). • 1990 йил 31 январь • чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

УЙЛАР ТЕЗРОҚ ҚАД КЎТАРСИН ДЕБ...

Бинокор темир йўлчилар ғиштдан бунёд этиладиган саноат ва граждан бинолари қурилиши муддатини қисқартирдилар. Бунда Тошкент яқинидаги бинокор посёлкасида, йўл қурилиши трестининг бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинатида ишлаб чиқарилаётган кўтарма ҳавозалар ёрдам берди. Кўтарма ҳавозалардан Бухоро, Чоржўй, Ленинободдаги қурилиш-монтаж поездлари фойдаланмоқда.

Ҳавозалар жуда оддий йўл билан ясалади: металл қувурлар худди телевизор антеннаси каби кўтарилиб, йиғиштирилади. Қаватлар юксалиб борган сари, улар билан бирга кўтарма кран ёрдамида ҳавозалар ҳам кўтарилаверади. Айни вақтда нарвон ҳам пайдо бўлади ва у орқали ғишт терувчи ҳаракат қилади.

Ҳамма ишлар ҳавозалардан материалларни йиғиштирмаган ҳолда амалга оширилади. Мутахассисларнинг фикрига қараганда, бу ҳавозалар ёрдамида қаватлар 10—15 фоиз тезроқ қад кўтаради. Ўрта Осиё темир йўли пассажир хизмати бош инженери В. Шчупак ғишт терувчилар меҳнатини енгиллаштиришга мўлжалланган ушбу ихтиронинг муаллифидир.

(ЎзТАГ мухбири).

САҲНА АСАРЛАРИ КЎРИГИ БОШЛАНДИ

Одатда, душанба артистлар учун дам олиш куни. Бинобарин, 29 январь кечқурун Ҳамза номли ўзбек давлат академик драма театри саҳнасида чироқлар порлади. А. Иброҳимовнинг «Пуч» пьесаси асосида тайёрланган спектакль билан бу ерда республика театрлари фестивали бошланди. Фестиваль афишасига Самарқанд, Фарғона ва Нукус шаҳарларида бўлган маҳаллий кўрикларда конкурсга тақдим этиш учун танлаб олинган ўн иккита саҳна асари киритилган.

— Фестиваль республика театрлари эришган муайян ютуқларнинг амалий кўриги бўлиши керак, — дейди Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси ҳайъатининг раиси Б. Қориева. — Ҳозир саҳна санъати аввалги йилларда бўлганидек, томошабинларни жалб этмаётганлиги сир эмас. Ана шу тангликдан қандай қилиб чиқиш керак, театрлар ишини яхшилаш учун қандай муайян йўлни режалаштириш керак! — Ҳозирги кўрикнинг ўзига хос хусусияти ва унинг олдига қўйилган вазифалар бу саволга жавоб излашни кўп жиҳатдан ойдинлаштиради. Коллективларнинг касб маҳорати, асарларнинг ғоявий-бадиий мазмунини аниқлаб олиш муҳимдир.

Қирғизистон, Тожикистондан келган ўзбек театрлари, шунингдек бешта театр студия ҳамда экспериментал коллективлар Тошкентда конкурсдан ташқари ўз саҳна асарларини кўрсатадилар. Фестиваль доирасида театр рассомлари асарлари кўргазмаси очилди, семинарлар, режиссерлар ва актерлар ижодхоналарида машғулотлар ўтказилади, томошабинлар конференцияси бўлади. Бир ҳафтадан сўнг кўрикда энг яхши спектакль маълум бўлади. Энг яхши деб топилган спектакль Ўрта Осиё республикалари театрлари регионал фестивалига йўлланма олади.

Ҳакамликка республика театршуносларидан ташқари Москва, Вильнюс ва Таллинн шаҳарларидан ҳам театршунослар чақирилган. Томошабинлар фикрини ўрганувчи социологик хизмат ҳам фаолият кўрсатади.

•

ИМТИҲОНДАН ЯХШИ ЎТДИ

Тошкент «Подъёмник» заводида тайёрланган кўприк кранларининг тажриба намуналари синовдан ўтказиб бўлинди. Корхонанинг ускуналар ўрнатилаётган механика цехи ана шу кранлар учун тажриба майдонига айланди. Кўприк кранлари имтиҳондан яхши ўтди.

10 тонна юк кўтара оладиган магнитли кран аввалгиларига қараганда янада пишиқроқ конструкцияси ҳамда уч баравар кучли магнити билан ажралиб туради. Кранннинг иккинчи тажриба нусхаси турли-туман ишларни бажариши мумкин: металл қириндилари, темир-терсак «ташиши», тайёр қурилмаларни, зарур бўлган тақдирда магнитни грейферга алмаштирган ҳолда сочиладиган материалларни ташиши мумкин. У беш тонна юк кўтаради.

«Подъёмник» заводи бу янгиликларни шу йилда саноат ишлаб чиқаришига ўтказади.

(ЎзТАГ мухбири).

ИШЧАН ҚИЗ

● УШБУ суратда Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигига қарашли илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг тажрибали тўқувчиларидан бири Мастура Асомовани кўриб турибсиз. У пойтахтдаги 245-мактабни тугатди, шу ерда ишлай бошлаганига олти йилдан ошди. Ўз касбини пухта ўзлаштирган ёш ишчи корхонадаги самарали меҳнат фаолияти билан кўпчиликка намуна бўлмоқда.

Суратчи: Т. КАРИМОВ.

РЕДАКЦИЯГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

ҲАҚЛИ ТАЛАБ

ЯҚИНДА Марказий телевидение орқали «Ўзбекфильм» киностудиясида суратга олинган «Меҳр-муҳаббат ва алам билан» номли кўп серияли телевизион бадиий фильм намойиш этилди. Бу фильм мени чуқур мулоҳаза юритишга ундади. Чунки заҳматкаш ўзбек халқининг, умуман Ўрта Осиё халқларининг пахта яккаҳокимлиги туфайли не-не фожиаларга дучор бўлгани, уларнинг машаққатли меҳнати менга болалигимдан таниш. Кечагидай эслайман: қишлоқ мактабларида яқингача 1-синф ўқувчилари ҳам йиғим-теримда қатнашишарди. Гап қайтарган одамларни «кўчириб юбориш», ҳаттоки «отиб ташлаш» хавфи билан огоҳлантиришар, пахта йиғим-терими мавсуми декабрь, ҳатто, январь ойигача давом этарди. Музлаб қолган кўракларни даладан териб, уйга олиб келардик ва эрталабгача қорайиб кетган кўсакни чувиб, пахтасини хирмонга топширардик. Демоқчиманки, турғунлик йилларида пахта деб саломатлигидан айрилганларнинг соғлиғини ким тиклайди? Иккинчидан, нима учун Ўзбекистон марказий матбуот учун танқид объекти бўлиб қолди? Ахир 70—80-йилларда Иттифоқимиздаги бошқа жумҳуриятларда ҳам қўшиб ёзиш, порахўрлик, бюрократизм каби иллатлар мавжуд бўлган-ку! Узоққа бормай қўя қолайлик, яқиндагина бўлиб ўтган Фарғона воқеаси ҳақида «Советская Россия» газетаси ва «Огонёк» журналида ғирт туҳмат мақолалар эълон қилинди. Бу нима? Ўзбек халқини менсимасликми ёки андишанинг отини қўрқоқ қўйишми?

Қайта қуриш ва ошкоралик нафаси уфура бошлаган бугунги кунда дилимиздагини тилимизга чиқариш имкониятига эга бўлмоқдамиз. Шу муносабат билан жумҳуриятимиз раҳбарлари Иттифоқ ҳукумати олдига ўзбек халқининг турмуш тарзини яхшилаш, пахтанинг харид нархини ошириш каби долзарб муаммоларни дадил қўйсалар ва бу масалаларни ижобий ҳал этсалар адолатли иш бўлар эди, деб ўйлайман.

А. САИДОВ,
Олмалиқ шаҳри.

СИЗЛАР НИМА ДЕЙСИЗЛАР?

(ШАХСИЙ ФИКР)

КЕЙИНГИ вақтлар марказий ва жумҳурият матбуотида партия, давлат арбоблари, саркардалар, фазогирлар ҳамда бошқа машҳур шахсларнинг номини шаҳар, қишлоқ, ноҳия, жамоат ва давлат хўжаликларига беришда, сталинчилик ва турғунлик йилларидаги нуқтаи назардан келиб чиқилганлиги ҳақида кўп гаплар ёзилди, бироқ қайта-қайта такрорланувчи номларнинг камаяётгани сезилмаяпти.

Бу борада бизнинг вилоятимиздаги аҳвол қандай? Узоққа бормасдан пойтахтга энг яқин бўлган Тошкент ноҳиясини олиб кўрайлик. Ноҳияда К. Маркс номида қишлоқ Совети бўлгани ҳолда К. Маркс номли колхоз ҳам, В. И. Ленин номли колхоз билан бир қаторда «Ленин йўли», «Ильич» колхозлари, «Ленинград» совхози бор (агарда шаҳарнинг номи Петроградлигича қолганида унинг номи хўжаликка берилмасди, эҳтимол).

Қўшни ноҳия М. Калининнинг номи билан аталади. Ноҳияда Калинин номида колхоз бор. Тошкент ноҳиясидаги қишлоқ совети ҳам Калинин номи билан аталади.

Бошқа ноҳиялардаги аҳвол ҳам шундай. Шунингдек, атамаларни қайта кўриб чиқиш вақти келмадимикан?

СССР ФА рус тили институтининг «Русская речь» илмий-оммабоп журнали (№ 5 1989 й, 129—135 бетлар) шу йилнинг апрель ойида Москва шаҳрида СССР ФА ва Совет маданият фонди билан биргаликда мамлакатимизнинг 87 шаҳридан келган мутахассислар иштирокида «Тарихий номлар — маданиятимиз обидалари» мавзусида биринчи Бутуниттифоқ илмий-амалий анжуманнинг ўтказилганлиги ҳақида ҳамда бу анжуман «Номлари биринчи навбатда қайтариб берилиши лозим бўлган шаҳарлар рўйхати»ни эълон қилганлиги ҳақида хабар берган. Рўйхатда 24 та шаҳарнинг номи бўлиб, улар орасида Нижний Новгород (ҳозирги Горький) Вятка (Киров), Гжатск (Гагарин), Тверь (Калинин), Самара (Куйбишев), Пишпак (Фрунзе), Хўжанд (Ленинобод), Авлиёота (Жамбул) ва бошқалар бор.

Бу яхши ташаббус, чунки тарихий номларни жўғрофий хариталарда сақлаб, келажак авлодларга етказиш ҳозирги авлоднинг, яъни сиз билан бизнинг вазифамиздир.

Тошкент райони меҳнаткашлари ҳам, айтайлик, К. Маркс қишлоқ Советини Кўктерак, Ильич номли колхозни «Ҳасанбой» ёки «Кенсой» колхози деб атасалар, бу билан машҳур кишиларнинг номини ҳурматламай қўйган бўладиларми? Менимча йўқ. Чунки уларнинг номлари муносиб даражада абадийлаштирилган, ҳурмат эса фақат ном қўйиш билангина белгиланмайди. Сизлар нима дейсизлар?

А. МУТАЛОВ,
ҳуқуқшунос.

БОШЛИҚНИ КУТИБ

ВИЛОЯТ КОМСОМОЛ КОМИТЕТИ «КОМСОМОЛ ПРОЖЕКТОРИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИ

• *ҚЎШМА РЕЙДИ* •

ЧУМЧУҚ сўйса ҳам қассоб сўйсин, дейдилар. Шу туфайли биз чорва қишловининг бориши тўғрисида рейд ўтказишдан аввал соҳанинг билимдонлари —мутахассислар билан учрашиб, улардан зарур кўрсатма, маслаҳатлар олишни лозим топдик. Шу мақсадда вилоят агросаноат уюшмаси ветеринария бўлимининг бошлиғи М. К. Орифжоновага мурожаат этдик.

— Яхши ўйлабсизлар, — дедилар бошлиқ, — эртага келинглар, қайси ноҳияга боришларингизни белгилаб, мутахассис ҳам қўшиб берамиз...

Биз бундай мулозаматдан мамнун эдик.

Лекин, эртасига бошлиқни роса икки соат кутдик. Дарак йўқ. Раҳбар одам-да, эҳтимол иши чиқиб қолган бўлиши керак. Битта-яримтага тайинлаб кетгандир. Лекин, ҳеч кимнинг хабари йўқ экан. Ниҳоят биз бўлим бошлиғининг ўринбосари Д. П. Кимга кўп марта илтимос қилдик. Ниҳоят у бизга мутахассис А. А. Цветковани қўшиб берди. Гап-сўзидан унинг биз билан боришга унчалик хуши йўқлиги сезилиб турарди. Айтганимиздек бўлиб чиқди...

Оққўрғонга йўл олдик. Бироқ у ерга боргач, анча ноқулай аҳволга тушиб қолдик. Гап шундаки, бу ерга бизлардан олдин чорва қишлови боришини текшириш мақсадида махсус комиссия келган экан. Комиссияга А. Умархўжаев бошлиқ эди.

А. Умархўжаевга ниятимизни айтдик.

— Ҳамма хўжаликларни тақсимлаб чиқдик, — деди у. — Сизлар Вотинцев номли ва «Ленинобод» колхозларига боришларингиз мумкин. Бу хўжаликлар ноҳиядаги энг илғор хўжаликлардан эди.

Хўжаликларга йўл олишдан олдин ноҳия чорвадорларининг иши билан қисқача танишдик. Ўтган йилги сут, гўшт етиштириш ва давлатга сотиш режалари ортиғи билан адо этилибди. Ҳар бош сигирдан 2649 килограммдан сут соғилибди. Бироқ, чорва туёғини кўпайтириш бўйича кўнгилдагидек иш қилинмаган. Йил бошида режалаштирилган 11350 бош ўрнига 9974 бош қорамол боқилмоқда. Сигирлар сони мўлжалдагидан 227 бош кам бўлиб қолган, ветеринария хизмати қониқарли бўлмаганлиги учун районда 1079 бош қорамол мажбуран сўйилган. 134 бош турли ёшдаги қорамол ҳаром ўлган.

Биз тавсия этилган хўжаликларда бўлганимизда уларда чорва қишлови анча дуруст ўтаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Шундан сўнг кўпроқ чорвадорларга қандай маданий-маиший хизмат кўрсатилаётганлиги билан қизиқдик. Афсуски, фермаларда яратиб берилган шароит анча ночор аҳволда эди. Дам олиш, кийиниш хоналарининг санитария аҳволи талаб даражасида эмас. Қурилиши 1972 йилда бошланган душхона чала-чулпа ётибди. Чорвадорларга кундалик газета ва журналлар вақтида келтирилмайди. Фермада зооветеринария қонун-қоидалари бузилган. Натижада Вотинцев номли колхозда йил давомида 49 бош қорамолни сўйиб юборишга мажбур бўлганлар. «Ленинобод» колхозида ҳам ана шундай камчиликларни учратдик.

— Бунга ажабланмаса ҳам бўлади, — деди хўжалик бош зоотехниги В. Эшмуҳамедов. — Аслида бузоқлар нимжон бўлиб туғилмоқда ва касалликка тез чалинмоқда. Молхоналар тўла таъмирланмаган.

Биз матлубот жамияти хизмати қандай бўлаётганлигини суриштирдик. Шунда чорвадорларнинг ҳасратидан чанг чиқди.

— Ўтган йилнинг декабридан буён савдо ходимлари қораларини кўрсатишмайди, — дейишди улар. Мана бугун, ҳайрият, кўчма магазин келди. Бироқ...

Гап шундаки, бу магазин ҳар бири 39 сўм 40 тийинлик турли буюмлардан ташкил топган комплектларни келтирибди. Бу комплектда олти дона коса, олти дона пиёла, бир дона чойнак, бир дона лаган, бир жуфт калиш, икки дона кир совун ва бир ўрам кир ювиш порошоги бор. Бу комплектдаги буюмлар ҳар бири 60 тийинлик целофанга жойлаштирилган. Бунинг устига уларга икки фоиз ортиқча нарх қўйилган. Эҳтимол шундай қоида бўлса бордир. Лекин молларни шундай қиммат баҳодаги ҳалтага солиб келиш шартми?!

— Бизга базадан тайёрлаб беришган, — деб жавоб беришди савдо ходимлари.

— Чойнак-пиёлаларнинг бизга нима кераги бор? — дейди чорвадор Замира Раҳмонова. — Уларнинг усталигини қаранг-а. Мана шу икки дона совун ва порошок деб комплектни сотиб олишга мажбур бўлишади, деб ўйлашган-да. Чинни идишларни магазиндан топсак бўлади-ку. Бизга кўпроқ кир ювиш воситалари керак. Ҳозир улар йўқ. Фермада ишлатиш учун баъзан уйимиздан олиб келишга мажбур бўлаяпмиз.

Ноҳия чорвадорлари ҳаётида комсомолларнинг фаоллиги сезилмаяпти. Ҳар икки хўжаликда меҳнат қилаётган соғувчи ва молбоқарларнинг кўпчилиги ёшлардан иборат. Бироқ уларнинг тақдири, турмуши, муаммолари, хоҳиш-истаклари билан комсомол комитетлари кам қизиқишмоқда. Шунинг учун ҳам ёшлар амалга оширилаётган тадбирлардан қониқмаяптилар, нолиб гапиряптилар. Уларнинг айтишича, йил давомида атиги биргина комсомол аъзоси комсомол йўлланмаси билан дам олишга борибди. Ёш чорвадорлар билан учрашувлар, суҳбатлар, турли мавзуларга бағишланган кечалар режалаштирилган бўлса-да, улар қоғозда қолиб кетмоқда. Бу, албатта, фермаларда унумдорликка салбий таъсир кўрсатмоқда.

Чорвадор ризқ-рўзимиз бунёдкори. Шундай экан улар билан ҳамиша ва ҳар доим ҳамнафас бўлишимиз, муаммоларни ҳал этишда амалий ёрдам кўрсатишимиз лозим. Хўжалик раҳбарлари, бошланғич комсомол ташкилотлари, матлубот жамияти ва мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари ўз фаолиятларининг асосий мезони қилиб ана шуни олишлари керак.

Ғ. САТТОРОВ,
Вилоят комсомол комитети инструктори.

О. НУРМАТОВ,
«Тошкент ҳақиқати» штатсиз мухбири.

«01» ХАБАР БЕРАДИ ВА ОГОҲЛАНТИРАДИ

БЕПАРВОЛИК ОҚИБАТИ

Шу йилнинг 27 январида Мавлуда Султонова ҳар доимгидек Бўка ноҳиясидаги «Ленин йўли» колхозининг сут-товар фермасига ишга йўл олди. Унинг турмуш ўртоғи Комил Султонов ҳам бир неча дақиқадан сўнг ишга кетди. У шу колхозда тракторчи бўлиб ишлайди. Ёғингарчиликдан сўнг йўлларнинг юриб бўлмас аҳволга тушиб қолганлиги сабабли Комил 3 ёшли Ёқуб ҳамда 5 ёшли Воҳидларни боғчага олиб бормай уйда қолдирди. Катта фарзандлари эса мактабга кетишди.

Уйқудан соат 10 ларда уйғонган Воҳид печкани ёқмоқчи бўлди. Бир оздан сўнг қўшнилар уйдан тутун ҳамда аланга чиқаётганини сезиб қолишди. Дарҳол уни ўчиришга тушдилар. Аммо сув йўқлиги панд берди. Чунки биринчи бўлим аҳолиси ичимлик сувини 300 метр узоқликдан олиб келади. Шундан сўнг зудлик билан ёнғиндан сақлаш бўлимига қўнғироқ қилишга югуриб кетишди. Минг афсуски, телефон ҳам 1 километр узоқда жойлашган. Ёнғин эса авжига чиқмоқда. Фермадан чиққан Мавлуда Султонова ёнғинни кўриб йўлнинг ёмонлигига ҳам қарамай бақирганича югуриб кетди. Бундан одамлар уйда болалар қолганини фаҳмлашди. Болаларнинг амакиси Раҳим Султонов намланган бўзни устига ёпиб ичкарига отилди ва болаларни олиб чиқди. Аммо кеч бўлган эди. Ёрдамга отланган ўт ўчириш машиналаридан атиги биттаси ёнаётган уйга етиб келди. Бўка пахта заводининг ўт ўчириш машинасини эса занжирли трактор тортиб келди.

1985 йилдан буён «Ленин йўли» совхозига раислик қилиб келаётган Абдурашид Абдувалиев йўлларни яхшилаш, аҳолини водопровод суви билан таъминлаш ҳамда телефон ўрнатиш ишларига бефарқ қарамаганида балки бу мудҳиш воқеа содир бўлмасмиди. Ушбу воқеадан сўнг колхозчилар турмуш шароитини яхшилаш билан боғлиқ бўлган масалалар ҳал бўлса ажаб эмас.

Е. ШЕВЧЕНКО.

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

ПОЛЬША СЎЛ КУЧЛАРИ ПАРТИЯСИ ТУЗИЛДИ

● **ВАРШАВА, 29 январь. (ТАСС).** Якшанба куни ярим кечада Польша сўл кучлари партияси таъсис конгрессининг делегатлари қизғин мунозаралар натижасида унинг номини Польша республикасининг социал-демократик партияси деб тасдиқладилар. Партиянинг низоми ва дастурий декларацияси ҳам қабул қилинди. Мазкур ҳужжатни ёқлаб 1106 киши овоз берди, 60 киши қарши овоз берди ва 82 киши бетараф бўлди.

НОРОЗИЛИК БИЛДИРИЛДИ

● ВАРШАВА, 29 январь (ТАСС). СССРнинг Польшадаги элчиси В. И. Бровиков бугун Польша республикаси ташқи ишлар министрлигида давлат секретари Б. Кульский ҳузурида бўлиб, унга СССРнинг Краковдаги бош консулхонасига безориларча қилинган ҳужум муносабати билан Польша ҳукуматига кескин норозилик билдирилган нотани топширди.

1990 йил 28 январда, дейилади ҳужжатда, экстремистик кайфиятдаги бир гуруҳ ёшлар СССРнинг Краковдаги бош консулхонасига безориларча ҳужум қилди. Дарвоза синдирилди, бинонинг кўча томондаги ҳамма деразаларидаги ойналар чил-чил қилинди. Безорилар эшикни бузиб, бош консулхона биносига бостириб киришга уриндилар, Совет Иттифоқи шаънига ҳақорат сўзларни бақириб айтдилар. Элчихонанинг таъкидлашича, Польша маъмурлари СССРнинг Краковдаги бош консулхонаси хавфсизлигини таъминламадилар. Шу тариқа консуллик ваколатхоналарининг дахлсизлигига кафолат берадиган ва ҳамма эътироф қилган халқаро ҳуқуқ нормалари бузилди. Бу — Польшадаги Совет ваколатхоналарига нисбатан қилинаётган биринчи нодўстона ҳаракат эмаслигини қайд этмоқ керак. Польша ҳукумати мана шу ғайриқонуний ҳаракатларга расмий равишда фикр билдирилмагани айниқса тааждуб уйғотмоқда, дейилади, нотада.

СССР элчихонаси Польша маъмурларига мурожаат этиб, Польшадаги Совет ваколатхоналари хавфсизлигининг муносиб даражада бўлишини таъминлашни талаб қилишга ўзини ҳақли деб ҳисоблайди. У СССРнинг Краковдаги бош консулхонасига ҳужум қилишда айбдор бўлган шахслар муносиб жазоланади, деб умид қилади.

Д. КУЭЙЛ СССРдаги ҚАЙТА ҚУРИШ ТЎҒРИСИДА

● НЬЮ-ЙОРК. АҚШ вице-президенти Д. Куэйл Эй-Би-Си телекомпаниясининг мухбири билан суҳбатда президент Ж. Буш сингари у ҳам СССРдаги ўзгартишлар сиёсати муваффақият қозонишини истаётганлигини айтди. «Горбачев ислоҳот бошлади, — деди Куэйл. — Биз у муваффақиятга эришишини истаймиз. Бироқ у қийин йўлни босиб ўтиши керак бўлади.

Вице-президент СССРдаги ажралиб чиқиш ҳаракатларига Қўшма Штатларнинг муносабати тўғрисидаги саволга жавоб қайтариб, жумладан, бундай деди: «Раис Горбачев олдида жуда катта вазифалар турибди. Ҳозирги вазиятда қандай ҳаракатлар қилиш зарурлиги тўғрисида биз маслаҳат бера олмаймиз. Биз тинчлик тарафдорлари томонида, ўз фикрини билдиришни истаётган кишилар томонида турамиз. Бу ошкораликка бутунлай мос келади.

МИЛЛИЙ БОШҚАРМА ҚАРОРИ

● **НЬЮ-ЙОРК.** Аэронавтика ва космик фазони тадқиқ этиш миллий бошқармаси бу йил илгари режалаштирилган кўп марта фойдаланиладиган ўнта ўрнига тўққизта космик кемани учиришга қарор қилди. ЮПИ агентлиги хабардор кишиларнинг маълумотига таяниб, шу ҳақда хабар беради.

Агентликнинг маълум қилишича, орбитага қудратли «Хаббл» космик телескопини олиб чиқиши лозим бўлган «Дискавери» космик кемасини учишга тайёрлаш чоғида рўй берган кутилмаган техник носозликлар туфайли шунга қарор қилинди. Илгари «Шаттл» космик кемаларининг учиш графиги фавқулодда тиғиз эди. Ана шундай носозликлар туфайли унга муҳим тузатишлар киритишга тўғри келган эди. Жумладан, космик телескоп орбитага 26 мартда эмас, балки 18 ёки 19 апрелда чиқарилади.

(ТАСС, 29 январь).

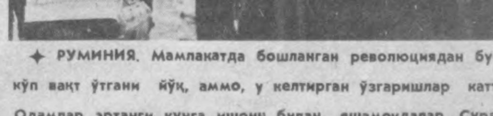

✦ РУМИНИЯ. Мамлакатда бошланган революциядан буён кўп вақт ўтгани йўқ, аммо, у келтирган ўзгаришлар катта. Одамлар эртанги кунга ишонч билан яшамоқдалар. Суратда: Бухарестдаги Сарой майдонида.

А. СОЛОВЬЕВ сурати. (ТАСС).

ЛОЙИҲА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг

ҚОНУНИ

СССР Олий Советининг қонун чиқариш, қонунчилик ва ҳуқуқ-тартибот бўйича комитети ҳамда СССР Олий Советининг ошкоралик, меҳнаткашларнинг ҳуқуқлари ва мурожаатлари масалалари бўйича комитети томонидан киритилган, СССР Олий Советининг халқаро ишлар бўйича комитети ҳам қатнашган

МАТБУОТ ВА БОШҚА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

I боб. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Матбуот эркинлиги

СССР Конституциясида гражданлар учун гарантиялаб қўйилган сўз эркинлиги ва матбуот эркинлиги фикрни бемалол ифода қилиш, ижтимоий аҳамиятга молик ахборотни олиш ҳамда матбуот ва бошқа хил оммавий ахборот воситалари орқали тарқатишда уларнинг тенг ҳуқуқлилиги билан таъминланади.

Матбуот ва бошқа хил оммавий ахборот воситалари эркиндирлар. Оммавий ахборот воситаларини цензура қилишга йўл қўйилмайди.

2-модда. Оммавий ахборот воситалари

Мазкур қонунда оммавий ахборот деганда газеталар, журналлар, китоб маҳсулоти, теле ва радиопрограммалар, киноҳужжатчилик орқали ҳамда бошқа шаклларда оммавий тарзда тарқатиш учун мўлжалланган босма ва эшитиладиган-кўриладиган ахборот тушунилади.

Оммавий-ахборот воситалари вақтли матбуот, телевидение ва радиоэшиттириш редакциялари, шунингдек ахборот агентликлари ҳамда оммавий ахборот тарқатиш билан шуғулланувчи бошқа хил муассасалар томонидан тақдим этилади.

3-модда. Оммавий ахборот воситаларининг тили

Оммавий ахборот воситалари ўз фаолиятини қайси халққа хизмат қилаётган ёки қайси халқнинг манфаатини кўзлаётган бўлса, ўша халқ тилидан фойдаланган ҳолда амалга оширади. Оммавий ахборот воситалари бошқа тилларда ҳам оммавий ахборот тарқатиш ҳуқуқига эга. Миллий озчилик ва регионал маданиятларга мансуб шахслар учун уларнинг она тилида оммавий ахборот тарқатиш ва олиш ҳуқуқи гарантияланади.

4-модда. Ишлаб чиқариш-хўжалик фаолияти

Оммавий ахборот воситаси юридик шахс ҳисобланади, ахборот. тўплаш, уни қайта ишлаш ва тарқатиш бўйича ўз фаолиятидан келиб чиқадиган ҳуқуқлардан фойдаланади ҳамда зиммасига мажбуриятлар олади.

Оммавий ахборот воситаси иқтисодий мустақиллик ва хўжалик ҳисоби шароитида ишлаб чиқариш-хўжалик фаолиятини амалга оширишга ҳақлидир.

Оммавий ахборот воситаларига давлат дотацияларини бериш тартиби ССР Иттифоқи ҳамда иттифоқдош ва автоном республикалар қонунларида белгилаб қўйилади.

5-модда. Матбуот эркинлигини суиистеъмол қилишга йўл қўйилмаслиги

Оммавий ахборот воситаларидан давлат сири ёки қонун билан махсус қўриқланадиган бошқа сир ҳисобланадиган маълумотларни ошкор қилиш, мавжуд давлат ва ижтимоий тузумни зўравонлик билан ағдариш ёки ўзгартиришга даъват этиш, урушни, ирқий, миллий, диний алоҳидалик ёки муросасизликни тарғиб қилиш, порнографияни тарқатиш, жиноий жиҳатдан жазоланадиган бошқа хил хатти-ҳаракатларни амалга оширишда ҳомийлик кўрсатишда фойдаланишга йўл қўйилмайди.

II боб. ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ

6-модда. Таъсис этиш ҳуқуқи

Оммавий-ахборот воситасини таъсис этиш ҳуқуқига давлат ва жамоат ташкилотлари, ижодий уюшмалар, диний, кооператив ва гражданларнинг қонунга мувофиқ тарзда тузилган бошқа хил бирлашмалари, шунингдек меҳнат коллективлари ва СССР гражданлари эгадирлар.

6-модда биринчи қисмининг СССР халқ депутатлари групnаси тақдим этган талқини:

Оммавий ахборот воситасини таъсис этиш ҳуқуқига давлат ва жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари, ижодий уюшмалар, диний, кооператив бирлашмалар ҳамда СССР гражданларининг бошқа хил бирлашмалари эгадирлар.

Мамлакат, республика, алоҳида регион миқёсларида бирон-бир турдаги оммавий ахборот воситасини (матбуот, радио, телевидение ва бошқаларни) қарам қилиб олишга йўл қўйилмайди.

7-модда. Оммавий ахборот воситасини рўйхатга олиш

Оммавий ахборот воситаси рўйхатга олингандан кейингина ўз фаолиятини амалга оширади.

Кўзда тутилаётган ўқувчи ёки тингловчилар сонига боғлиқ ҳолда рўйхатга олиш ҳақидаги ариза ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг ноширлик фаолияти, телевидение ва радиоэшиттириш масалалари билан шуғулланувчи тегишли давлат бошқарув органларига, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига тақдим этилади ҳамда ариза тушган кундан эътиборан бир ой муддат ичида кўриб чиқилиши зарур.

Иттифоқдош (автоном) республикаларда, ўлкалар, областларда таъсис этиладиган китоб нашриётларини рўйхатга олиш иттифоқдош (автоном) республикаларнинг китоб матбаачилиги масалалари билан шуғулланувчи давлат органлари томонидан амалга оширилади.

Рўйхатга олиш ҳақидаги аризада қуйидагилар кўрсатилади:

1) оммавий ахборот воситасининг кўзда тутилаётган ўқувчиси ёки тингловчиси сони;

2) таъсисчи;

3) ношир (нашриёт, телевидение ва радиостанция);

4) оммавий ахборот воситасининг номи ва жойлашган ўрни;

5) оммавий ахборот воситаси фаолиятининг программаси, унда мақсад ва вазифалар ўз ифодасини топиши керак;

6) нашрнинг мўлжалланаётган даврийлиги ҳамда максимал даражадаги ҳажми, маблағ билан таъминлаш манбалари.

Рўйхатга олиш пайтида бошқа хил талаблар қўйиш ман этилади.

Оммавий ахборот чиқаришга эришиш ҳуқуқи гувоҳнома олинган кундан эътиборан бир йил мобайнида сақланади. Ана шу муддат ўтказиб юборилган тақдирда оммавий ахборот воситаси рўйхатга олинмаган ҳисобланади, берилган гувоҳнома эса ўз кучини йўқотади.

Давлат ҳокимияти органлари — расмий норматив ва бошқа хил ҳужжатларни нашр этиш учун, министрликлар ва идоралар — норматив ҳужжатлар, судлов ва ҳакамлик амалиёти бюллетенларини нашр этиш учун, ўқув ва илмий муассасалар, корхоналар ва ташкилотлар — ўз фаолиятлари учун зарур ҳисобланган адабиётлар ва ҳужжатларни нашр этиш учун рўйхатга олинмасдан ноширлик фаолияти юритиш ҳуқуқига эгадирлар.

Техник воситалар ёрдамида тайёрланадиган ҳамда оммавий равишда тарқатишга ёки қўлёзма ҳуқуқида кўпайтириладиган босма маҳсулот чиқариш фаолияти учун рўйхатга олиш талаб этилмайди. Бошқа ҳолатларда ноширлик фаолияти юритиш учун оммавий ахборот воситаларига кўзда тутилган тартибда рўйхатга олиш зарур ҳисобланади.

8-модда. Оммавий ахборот воситаси рўйхатга олинганлиги ҳақида гувоҳнома берилишини рад этиш

Оммавий ахборот воситаси рўйхатга олинганлиги ҳақида гувоҳнома беришни қуйидаги асослар бўлган тақдирдагина рад этиш мумкин:

1) агар ариза давлат бошқарувининг мазкур органида қараб чиқилмайдиган бўлса;

2) агар ариза ушбу қонуннинг 7-моддасида кўзда тутилган талабларга риоя қилинмаган ҳолда берилган бўлса;

3) агар ариза таъсисчи номидан бунга ваколатсиз шахс томонидан берилган бўлса;

4) агар оммавий ахборот воситасининг номи ёки унинг программаси ушбу қонуннинг 5-моддаси қоидаларига зид келса;

5) агар мазкур орган илгари ана шундай номда ҳамда шунча ўқувчи ёки тингловчига мўлжалланган оммавий ахборот воситаси рўйхатга олинганлиги ҳақида гувоҳнома берган бўлса;

6) агар ариза суд оммавий ахборот воситасини тўхтатиш ёки ман этиш ҳақида қарор чиқарган кундан эътиборан бир йил ўтмасдан берилган бўлса.

Оммавий ахборот воситасини рўйхатга олиш ҳақида гувоҳнома берилиши рад этилганлиги ҳақида аризачига ёзма равишда маълум қилинади, унда мазкур қонунда рад этиш учун кўзда тутилган асослар кўрсатилади.

9-модда. Рўйхатга олиш йиғими

Оммавий ахборот воситасини рўйхатга олиш ҳақидаги гувоҳномани бериш учун рўйхатга олиш йиғими ундирилади. Йиғим ҳажмлари ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонун чиқарувчи органлари томонидан тасдиқланади.

10-модда. Оммавий ахборот воситаси фаолиятини тўхтатиб қўйиш

Оммавий ахборот воситаси фаолиятини тўхтатиб қўйиш, яъни вақтли босма нашрнинг бир ёки бир нечта сонини чиқаришни ман этиш ёхуд эшиттиришда танаффус қилишга кўрсатма бериш мазкур қонуннинг 5-моддаси бузилган ҳолда ахборот тарқатилгани ёки расмий хабарларни тарқатиш қоидалари бузилганлиги муносабати билан уч суткадан кечикмай амалга оширилади. Тўхтатиб қўйиш оммавий ахборот воситасини рўйхатга олиш ҳақидаги гувоҳномани берган орган қарори билан бир ойгача муддатга амалга оширилади.

Таъсисчи ёки ношир (нашриёт) қарорига биноан таъсисчи билан келишилган ҳолда оммавий ахборот воситаси фаолиятида бир йилдан ошмаган муддатга танаффус эълон қилиниши мумкин.

11-модда. Оммавий ахборот воситаси фаолиятини тақиқлаш

Оммавий ахборот воситаси фаолияти фақат қуйидаги асослар бўлган тақдирдагина тақиқланиши мумкин:

1) таъсисчининг ношир (нашриёт) билан келишилган ҳолда қабул қилган қарори;

2) ушбу қонуннинг 5-моддаси бузилганлиги ёки ушбу қонуннинг бошқа қоидалари мунтазам равишда бузилганлиги муносабати билан суд қарори бўлса, шу сабабга кўра рўйхатга олинганлиги ҳақида гувоҳнома берган орган томонидан йил мобайнида таъсис этувчи ёки ношир огоҳлантирилган бўлса (фаолиятни тўхтатиб қўйиш огоҳлантириш ҳисобланмайди).

Оммавий ахборот воситаси бир йилдан ортиқроқ вақт мобайнида фаолият юритмай қўйган бўлса, у ўз фаолиятини тўхтатган ҳисобланади. Оммавий ахборот воситасининг фаолиятини тиклаш учун рўйхатга олиш ҳақида янги гувоҳномага эга бўлиш талаб этилади.

12-модда. Шикоят қилиш тартиби

Оммавий ахборот воситасини рўйхатга олиш ҳақида гувоҳнома берилишининг рад этилиши, шунингдек унинг фаолиятини тўхтатиб қўйиш ёки ман қилишга доир қарор юзасидан редакция, таъсисчи ёки ношир (нашриёт) билан келишган ҳолда судга шикоят қилиши мумкин.

Оммавий ахборот воситасини рўйхатга олиш ҳақида гувоҳнома берилишини рад этиш ёки унинг фаолиятини тўхтатиб қўйиш ёхуд ман этиш ҳақидаги қарор СССР Конституциясига, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг конституцияларига ҳамда ушбу қонунга зид бўлганлиги тан олинган шикоят қилинган қарорлар бекор бўлади ҳамда бундай қарорларни қабул қилган орган таъсис этувчи, ношир (нашриёт) ва редакция кўрган ҳамма зарарни, шунингдек, олинмай қолган даромадларни ҳам тўлайди.

13-модда. Таъсисчи ва оммавий ахборот воситаси

Таъсис этувчи оммавий ахборот воситасининг фаолият программасини тасдиқлайди, у редакция томонидан тўла касб-кор мустақиллиги асосида амалга оширилади. Таъсис этувчи билан оммавий ахборот воситаси ўртасидаги низоларни ҳал қилиш тартиби редакция уставида белгилаб қўйилади.

14-модда. Редакция устави

Редакция устави редакция журналистлар коллективининг умумий йиғилишида мавжуд составнинг камида учдан икки қисми ёқлаб овоз берган тақдирдагина қабул қилинган ҳисобланади ҳамда таъсис этувчи томонидан тасдиқланади.

15-модда. Таъсисчи ва ношир (нашриёт)

Таъсис этувчи ноширлик қилиши мумкин, бунда нашриёт ёки оммавий ахборот воситаси фаолиятини моддий-техникавий ва молиявий таъминлашга кафолат берадиган бошқа юридик шахсга тенглашади.

Агар оммавий ахборот воситасини таъсис этувчи ношир (нашриёт) бўлмаса, у ҳолда муносабатлар шартнома ва ушбу қонун билан изга солиб турилади.

16-модда. Редакция ва ношир (нашриёт)

Редакция ва ношир (нашриёт) ўртасидаги ишлаб чиқариш ҳамда молия муносабатлари шартномалар асосига қурилади.

Шартномада қуйидагилар белгилаб қўйилади:

редакцияни сақлаб туриш учун маблағ;

оммавий ахборот воситаси фаолиятидан келадиган даромад (фойда)нинг редакция ихтиёрига ўтказиладиган ҳамда меҳнат коллективи хоҳишига қараб фойдаланиладиган қисми;

ношир (нашриёт)нинг ишлаб чиқариш ва редакция ходимлари тегишлича турмуш кечиришлари ҳамда меҳнат қилишлари учун ижтимоий-маиший шароитни таъминлаш юзасидан мажбуриятлари;

бошқа хил шартлар.

17-модда. Муҳаррир ва таҳрир ҳайъати

Редакцияга таъсисчи томонидан тайинланадиган ёки редакция уставида белгиланган тартибда сайлаб қўйиладиган муҳаррир (бош муҳаррир) раҳбарлик қилади.

Муҳаррир (бош муҳаррир) таъсисчи, ношир (нашриёт)нинг давлат органлари, жамоат ташкилотлари, гражданларнинг бошқа хил уюшмалари ҳамда гражданлар билан муносабатларида, шунингдек судда оммавий ахборот воситасининг вакили ҳисобланади.

Муҳаррир (бош муҳаррир) тарқатилаётган оммавий ахборотнинг ушбу қонун талабларига мувофиқ бўлиши учун жавоб беради.

Таҳрир ҳайъатини тузиш тартиби ва унинг ваколатлари редакция уставида белгилаб қўйилади. Таҳрир ҳайъати раиси муҳаррир (бош муҳаррир) ҳисобланади.

Муҳаррир (бош муҳаррир) билан таҳрир ҳайъати кўпчилик аъзолари ўртасида келишмовчилик пайдо бўлган тақдирда низо таъсис этувчи томонидан ҳал қилинади.

18-модда. Чиқиш маълумотлари

Босма нашрнинг ҳар бир чиқишида қуйидаги маълумотлар бўлиши керак:

1) нашрнинг номи;

2) таъсисчининг номи;

3) чиқарилган соннинг тартиб номери ҳамда вақтли нашрлар учун унинг чиқарилган санаси;

4) нархи (нашр сотиш йўли билан тарқатиладиган бўлса);

5) редакция ва ношир (нашриёт)нинг адреси.

Ҳаво тўлқинларига ҳар гал чиқилганда, муттасил эшиттириш олиб борилганда эса бир кеча-кундуз мобайнида камида тўрт маротаба телевидение ва радиоэшиттириш редакцияси қуйидаги маълумотларни эълон қилиши шарт:

1) телевидение ва радиоэшиттириш редакциясининг номи;

2) эшиттиришни олиб борувчининг фамилияси ва исми.

19-модда. Мажбурий нусхалар.

Тираж дастлабки босилиши билан бепул мажбурий нусхалар Бутуниттифоқ китоб палатасига, В. И. Ленин номли СССР давлат кутубхонасига, таъсисчига, шунингдек, мазкур босма нашр рўйхатга олинганлиги ҳақида гувоҳнома берган органга, унинг кўрсатмаси бўйича бошқа органлар ва ташкилотларга юборилади.

20-модда. Эшиттиришларни қайд этиш

Телевидение, радиоэшиттириш редакцияси қуйидагиларни бажариши шарт:

микрофон материалларини ҳаво тўлқинларига чиқарилганидан кейин бир йил мобайнида сақлаб туриш;

олдиндан ёзиб олинмасдан ҳаво тўлқинларига чиқарилган эшиттиришларни рўйхат қилиш дафтарини тутиш, унда эшиттириш берилган сана, бошланган ва тугаган вақти, мавзуи, эшиттиришни олиб борган кишининг фамилияси ва исми ёзиб қўйилади. «Тўғридан-тўғри ҳаво тўлқинларига чиқарилган» эшиттиришларни рўйхат қилиш дафтари ундаги сўнгги ёзув киритилган кундан эътиборан бир йил мобайнида сақлаб турилади.

21-модда. Бошқа хил оммавий ахборот воситалари

Ушбу қонунда телевидение ва радиоэшиттириш учун белгилаб қўйилган қоидалар оммавий ахборот воситаларининг кўриладиган-эшитиладиган бошқа хил турлари, жумладан агар қонунда бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, телекоммуникация тармоқлари учун ҳам қўлланилади.

Ушбу қонунда вақтли босма нашрлар учун белгилаб қўйилган қоидалар маҳсулоти матн ёки тасвир сифатида минг ва ундан ортиқ нусхада кўпайтириладиган бошқа хил оммавий ахборот воситаларига ҳам қўлланилади.

III боб. ОММАВИЙ АХБОРОТНИ ТАРҚАТИШ

22-модда. Оммавий ахборот воситалари маҳсулотини тарқатиш тартиби

Ушбу қонунда белгилаб қўйилган тартибда рўйхатга олинган оммавий ахборот воситалари маҳсулоти бевосита ношир томонидан ёҳуд шартнома ёки бошқа хил қонуний асосларда алоқа корхоналари, бошқа ташкилотлар, шунингдек гражданлар ва гражданларнинг уюшмалари томонидан тарқатилади.

23-модда. Нашрни босишга рухсат этиш

Оммавий ахборот воситаси маҳсулотининг ҳар бир алоҳида чиқарилиши (ўзининг . чиқиш маълумотлари билан биргаликда) тарқалишига муҳаррир (бош муҳаррир) босишга рухсат берганидан кейингина йўл қўйилади.

24-модда. Тираж

Босма нашрнинг тиражи, ҳажми ва даврийлиги муҳаррир (бош муҳаррир) томонидан ношир (нашриёт) билан келишган ҳолда белгиланади.

Тираж мажбурий нусхалар сонидан кам бўлиши мумкин эмас.

Суднинг қонуний кучга кирган қароридан бўлакча тарзда тиражни йўқ қилиб ташлашга йўл қўйилмайди. Бунда мажбурий нусхалар сақлаб қолинади.

25-модда. Расмий ахборотлар

Давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунларига мувофиқ тарзда оммавий ахборот воситалари орқали умумхалқ эътибори учун эълон қилиниши шарт ҳисобланган расмий ахборотлари тегишли органлар таъсис этган оммавий ахборот воситалари томонидан халққа етказилади.

Оммавий ахборот воситаси суд ёки давлат ҳакамлиги (арбитражи) органининг қонуний кучга кирган қарорини, унда мазкур қарор айнан шу оммавий ахборот воситасида эълон қилиш ҳақида ёзиб қўйилган бўлса, бепул ва кўрсатилган муддатда босиб чиқаришга мажбурдир.

IV боб. ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИНИНГ ТАШКИЛОТЛАР ВА ГРАЖДАНЛАР БИЛАН МУНОСАБАТЛАРИ

26-модда. Ахборот олиш ҳуқуқи

Гражданлар оммавий ахборот воситалари орқали давлат органлари, жамоат ташкилотлари, мансабдор шахсларнинг фаолияти тўғрисида оператив равишда ишончли ва холис маълумотлар олиш ва бошқа ижтимоий аҳамиятли ахборот олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Оммавий ахборот воситалари бундай ахборотни давлат органлари, жамоат ташкилотлари ва мансабдор шахслардан олиш ҳуқуқига эга.

Давлат органлари, жамоат ташкилотлари, мансабдор шахслар оммавий ахборот воситаларига мавжуд маълумотларни ва ҳужжатлардан нусха олиш имконини беришга мажбур.

27-модда. Ахборот беришдан бош тортиш ва ахборот беришни кейинга суриш

Ижтимоий аҳамиятли ахборот беришдан фақат агар бу ахборот давлат сири ёки қонун бўйича махсус сақланадиган сир бўлсагина бош тортиш мумкин. Оммавий ахборот воситаси вакилининг ёзма талабига ёзма шаклда уч кун муддатда рад жавоби топширилади. Рад жавобида қуйидагилар кўрсатилиши керак:

1) ахборот беришдан бош тортган орган ёки ташкилотнинг мансабдор шахси;

2) бош тортилган куни;

3) сўралаётган маълумотларнинг давлат сири ёки қонун бўйича махсус сақланадиган бошқа сирни ташкил этувчи маълумотлардан ажратиб бўлмаслигини тасдиқловчи сабаблар.

Сўралаётган маълумотлар уч кунлик муддатда тўплаб бўлинмаса, ахборот беришни кечиктиришга йўл қўйиш мумкин. Бунда ахборот қайси муддатгача берилиши мумкинлиги куни кўрсатилади. Ахборотни кечиктириш тўғрисидаги хабар оммавий ахборот воситаси вакилига уч кунлик муддатда ёзма равишда топширилади.

28-модда. Ахборот беришдан бош тортиш ва кечиктириш устидан шикоят қилиш

Ижтимоий аҳамиятли ахборотни беришдан бош тортиш ва кейинга суриш, худди ушбу қонун 28-моддасининг бошқа талабларига риоя қилинмаганидек юқори органга ёки юқори мансабдор шахсга ёки судга шикоят қилиниши мумкин.

29-модда. Муаллифлик материаллари ва хатлардан фойдаланиш

Оммавий ахборот воситаларининг журналистика, адабиёт, санъат ва илмий асарлардан фойдаланишга муаллифлик ҳуқуқини ҳисобга олиб интеллектуал мулк ҳуқуқига риоя қилинган тақдирда йўл қўйилади. Ўқувчиларнинг хатларини эълон қилишда уларнинг матнини хатнинг мазмунини бузмаган ҳолда қисқартириш ва таҳрир қилишга йўл қўйилади.

Редакция босиб чиқаришдан қайтарган материални оммавий ахборот воситасига агар бошқа ҳол қонунда назарда тутилмаган бўлса, мажбур этишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Мазкур оммавий ахборот воситасининг чиқишига аксадо тариқасидаги хатларга, шунингдек, муаллифлар жавоб берилиши мажбур деб кўрсатмаган бошқа хатлар ҳамда мурожаатларга редакция жавоб бермасликка ҳақли.

30-модда. Раддия

Ҳақиқатга тўғри келмайдиган маълумотларга раддия бериш тўғрисидаги талаб улар босилиб чиққандан кейин бир йил ичида уларни тарқатган оммавий ахборот воситасига қўйилиши мумкин.

Оммавий ахборот воситаси кўрсатилган маълумотлар ҳақиқатга тўғри келишини исботловчи далилларга эга бўлмаса, раддия эълон қилишга мажбур.

31-модда. Раддия беришдан бош тортиш

Раддия беришдан қуйидаги ҳолларда бош тортилади:

1) агар талаб қилинаётган раддия ушбу қонун 5-моддасида назарда тутилган матбуот эркинлигини суиистеъмол қилишдан иборат бўлса;

2) агар раддия суд қарори (ҳукми) билан қонуний кучга кирган аниқланган далилларни шубҳа остига қўйса;

3) агар раддия талаб қилинган хат имзосиз бўлса;

4) ушбу қонун 41-моддаси асосида оммавий ахборот воситаси жавобгар бўлмайдиган маълумотлар эълон қилинганлиги учун рад этилса.

Агар раддия мазкур оммавий ахборот воситасида рад қилинган маълумотларга тегишли бўлса, раддия беришдан бош тортиш мумкин. Оммавий ахборот воситаси манфаатдор гражданга, ташкилотга раддия беришдан бош тортиш тўғрисида ёзма равишда рад этиш сабабларини баён қилиб, раддия тўғрисида сўраб талаб тушган кунидан бир ой кечикмай маълум қилиши керак. Раддиядан бош тортганлик учун судга шикоят қилиниши мумкин.

32-модда. Ахборотни ошкор қилмасликнинг алоҳида ҳоллари

Оммавий ахборот воситаси қуйидагиларга ҳақли эмас:

1) номини айтмаслик шарти билан маълумот берган шахснинг номини айтишга;

2) прокурор, терговчи ёки текшириш олиб бораётган шахснинг ёзма рухсатисиз дастлабки тарздаги текшириш маълумотларини ошкор қилишга;

3) суд жараёнларини ёритаётганда айбсизлик презумпциясини бузувчи ёки суд қарорини олдиндан маълум қилувчи материалларни босиб чиқаришга;

4) қонун билан махсус сақланаётган сирни, агар қонунда мазкур маълумотларга дахлдор шахслар ва ташкилотларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари бу шахсларнинг рухсати билан уларни оммалаштириш имконияти қонунда назарда тутилмаган бўлса, ана шу маълумотларни ошкор қилишга.

Гражданнинг рухсатисиз, унинг шахсий ҳаёти тўғрисидаги ахборот, агар бу ахборот ижтимоий аҳамиятли бўлмаса, уни ошкор қилишга йўл қўйилмайди. Агар суд мазкур ахборотни ижтимоий аҳамиятли деб тан олмаган тақдирда маънавий (номулкий) зарар ушбу қонунга мувофиқ ундирилади.

V боб. ЖУРНАЛИСТНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА БУРЧЛАРИ

33-модда. Журналист

Ушбу қонунда журналист деганда оммавий ахборот воситалари учун материалларни таҳрир қилиш, ёзиш, тўплаш ёки тайёрлаш билан шуғулланувчи, оммавий ахборот воситаси билан меҳнат ёки бошқа шартнома муносабатлари орқали боғланган ёхуд оммавий ахборот воситаси учун ва унинг ваколати билан шундай фаолият билан шуғулланувчи шахс тушунилади.

34-модда. Журналист ҳуқуқлари

Журналист қуйидаги ҳуқуқларга эга:

1) ахборот излаш, олиш ва тарқатиш;

2) ўз илтимосига кўра ва ўзининг профессионал журналистик вазифаларини бажариш муносабати билан давлат органлари ва жамоат ташкилотларининг мансабдор шахслари томонидан қабул қилиниш;

3) журналист гувоҳномасини кўрсатиб, табиий офатлар бўлган жойларда, митингларда, йиғилишларда, намойишларда қатнашиш;

4) тушган материаллар муносабати билан мутахассисларни ва жамоатчи фаолларни жалб қилиш орқали далиллар ва ҳолатларни текшириш;

5) оммавий тарқатишга мўлжалланган материалларда ўз шахсий фикрлари ва баҳоларини баён қилиш;

6) ўз эътиқодига тўғри келмайдиган материални тайёрлашни рад этиш;

7) тайёрлаган материалига розилигисиз ўзгартишлар, қисқартишлар ва қўшимчалар киритиш мумкин эмаслигини олдиндан айтиб қўйиш;

8) материалнинг мазмуни, ўз фикрича, таҳрир жараёнида бузилганда материал остидан имзосини олиш ёхуд худди шу оммавий ахборот воситасида тегишли луқма босиб чиқариш;

9) ўз тахаллуси сирини ошкор қилишга йўл қўймасликни айтиб қўйиш;

10) ўзига ушбу қонунда берилган бошқа ҳуқуқлардан фойдаланиш.

Журналистнинг қонуний профессионал фаолиятига давлат органлари ва жамоат ташкилотларининг мансабдор шахслари томонидан тўсқинлик қилиш, худди шунингдек муайян ахборотни тарқатишга ёки тарқатишдан бош тортишга мажбур этиш қонун билан жазоланади.

35-модда. Аккредитация (вакил қилиб тайинлаш)

Оммавий ахборот воситалари давлат органлари ва жамоат ташкилотлари билан келишиб, уларда ўз журналистларини вакил қилиб тайинлашлари мумкин.

Журналистни вакил қилиб тайинлаган органлар ва ташкилотлар уни мажлислар, кенгашлар ва ўтказилаётган бошқа тадбирлар тўғрисида олдиндан хабардор қилишлари, уни стенограммалар, протоколлар ва бошқа ҳужжатлар билан таъминлашлари шарт.

36-модда. Ёзиб олиш ҳуқуқи

Журналист ўз профессионал вазифаларини бажараётганда ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар қонунларида назарда тутилган ҳоллардан ташқари, ёзувлар қилишга, шу жумладан кўриладиган-эшитиладиган техника воситалари билан кинога олиш, суратга тушириш, ҳар қандай ёзувлар қилишга ҳақли.

37-модда. Журналист бурчлари

Журналист:

1) ўзи меҳнат муносабатларида бўлган оммавий ахборот воситасининг фаолият программасини амалга оширишга;

2) ўзи хабар қилаётган ахборотнинг тўғрилигини текширишга;

3) ахборот берган шахснинг, агар бу ахборот биринчи марта маълум қилинаётган бўлса, кўчирма келтирилаётган фикрларини муаллифлаштириш тўғрисидаги илтимосларини қондиришга;

4) тарқатилаётган ахборот давлат сири ёки қонун билан махсус сақланаётган бошқа сирни қай даражада ошкор қилиши мумкинлиги тўғрисида муҳаррирни (бош муҳаррир) хабардор қилишга;

5) муҳаррир (бош муҳаррир) ёки редакция унга топширган топшириқ ёхуд унинг бажарилиши қонунни бузиш билан боғланган бўлса, ундан бош тортишга;

6) гражданлар ва ташкилотларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳурмат қилиши ҳамда ушбу қонундан келиб чиқувчи бошқа вазифаларни бажаришга бурчлидир.

VI боб. ОММАВИЙ АХБОРОТ СОҲАСИДА ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК

38-модда. Халқаро шартномалар ва битимлар

Оммавий ахборот соҳасида халқаро ҳамкорлик ССР Иттифоқи, иттифоқдош республикалар, оммавий ахборот воситалари, журналистларнинг профессионал ташкилотлари, бошқа ижодий уюшмалар тузган халқаро шартномалар ва битимлар асосида амалга оширилади.

Агар СССР имзолаган ва кучга киритган халқаро шартномаларга ушбу қонундагидан бошқача нормалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома нормалари қўлланилади.

39-модда. Чет эл оммавий ахборот воситалари вакилларининг, хорижий давлатларнинг СССРдаги дипломатик ва бошқа вакилликларининг фаолияти.

СССРда вакил қилиб тайинланган чет эллик мухбирлар ва оммавий ахборот воситалари бошқа вакилларининг ҳуқуқий аҳволи ва профессионал фаолияти, шунингдек СССРдаги хорижий давлатлар дипломатик ва бошқа расмий вакилликларининг ахборот фаолияти ушбу қонун асосида ва СССРнинг тегишли халқаро шартномалари ва битимлари асосида СССР Министрлар Совети томонидан тартибга солиб турилади.

VII боб. МАТБУОТ ВА БОШҚА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЛАРНИ БУЗГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

40-модда. Жавобгар қилиш

Матбуот ва бошқа оммавий ахборот воситалари тўғрисидаги қонунчиликни бузганлиги учун таъсисчи, ношир, редакция, оммавий ахборот воситасининг муҳаррири (бош муҳаррири), тарқатилган хабарлар муаллифлари, давлат ва жамоат ташкилотларининг мансабдор шахслари жавобгар бўладилар.

Ушбу қонуннинг 5-моддасида назарда тутилган матбуот эркинлигини суиистеъмол қилиш суд қарори бўйича, оммавий ахборот воситаси маҳсулотини мусодара этиш ёки тиражини йўқ қилишга, шунингдек ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар қонунларига мувофиқ маъмурий, жиноий ёҳуд бошқа жавобгарликка олиб келади.

Белгиланган тартибда қайд этилмаган оммавий ахборот воситалари маҳсулотини таҳрир қилувчи, тайёрловчи ва тарқатувчи шахслар матбуот ва бошқа оммавий ахборот воситалари тўғрисидаги қонунларни бузганлик учун жавобгардирлар.

41-модда. Жавобгарликдан озод қилиш

Оммавий ахборот воситалари, худди шунингдек, уларнинг мансабдор шахслари қуйидаги ҳолларда ҳақиқатга тўғри келмайдиган маълумотларни тарқатганликлари учун жавобгар бўлмайдилар:

1) агар бу маълумотлар расмий хабарларда бўлса;

2) агар улар телеграф ёки ахборот агентликларидан олинган бўлса;

3) агар улар очиқ айтилган сўзларни айнан такрорланиши бўлса;

42-модда. Оммавий ахборот воситалари фаолиятига аралашишга йўл қўймаслик

Давлат органлари ва жамоат ташкилотларининг мансабдор шахслари томонидан материаллар ва маълумотларни дастлабки тарзда келишиб олиш (мансабдор шахс муаллиф ёки мусоҳабачи бўлган ҳоллардан ташқари пайтда), худди шунингдек материалларни ва маълумотларни ёки уларнинг айрим қисмларини эълон қилишни ман этиш талаби оммавий ахборот воситасида материал олиб қолинганлиги тўғрисида, тарқатилаётган материалларда олиб қолиш ёхуд қўшимчалар борлиги, шунингдек аралашган шахснинг исм-шарифи ва лавозимини эълон қилишга олиб келади.

СССР халқ депутатлари групnаси таклиф қилган талқин. — 42-модда қуйидаги норма билан тўлдирилсин:

«Бу қоида ушбу қонун билан белгиланган таъсисчи, ношир ва оммавий ахборот воситаси редакцияси ўртасидаги ўзаро муносабатлар тартибига таааллуқли эмас».

43-модда. Маънавий зарарни қоплаш

Оммавий ахборот воситасининг ҳақиқатга тўғри келмайдиган маълумотларни тарқатганлиги натижасида гражданнинг шаъни ва обрўси тўкилиши ёхуд гражданга келтирган бошқа номулкий зарарни оммавий ахборот воситаси қоплайди, шунингдек зарар суд қарори билан мансабдор шахслар ва муаллифлар томонидан қопланади. Маънавий (номулкий) зарарни қай даражада қоплашни суд белгилайди, бироқ ҳар бир алоҳида ҳолда унинг миқдори 50 минг сўмдан ортмаслиги керак.

● БЎСТОНЛИҚ НОҲИЯСИ САЙЛОВ АРАФАСИДА

18 ФЕВРАЛЬ — ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛИГИ ВА МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИ ДЕПУТАТЛИГИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

● *Халқ номзодлари*

ЭЛ ИШОНГАНИЧА БОР

Кўп йиллардан бери илм-маърифат соҳасида заҳматкашлиги билан эътибор топиб келаётган Бергард Гербертович Штеле билан иккинчи бор учрашувим. Олдинги мулоқотдан бери орадан ўн йил ўтган бўлса ҳам у менга ҳамон ўша-ўшадек туюлди. Тик қоматли, йигитлардек бардам ва қувноқ. Мулойим чеҳрасига алоҳида кўрк бағишлаб турган катта-катта кўзлари маънога тўла.

— Асло ўзгармабсиз, Бергард Гербертович, — дедим унга ҳавас билан қараб, — қайтаға анча ёшаргансиз, бунда қандайдир бир сир борга ўхшайди.

— Бор, албатта бор, — деди у кулиб. Чимён тоғларининг шундоққина этагида яшасангу ёшармай бўладими. Чор атрофда ажойиб манзара, соф ҳаво, сўлим табиат, тиниқ ва покиза булоқ суви. Яна бир сири касбимизда. Отам раҳматлик ҳам ўқитувчи бўлганлар. Улар менга педагог қаримайди, ўғлим, чунки у ёш авлод жўшқин ҳаётининг муҳитида яшайди. Агар истак туғилса мендек ўқитувчи бўл дея тайинлардилар. Ростдан ҳам ўқитувчи қариш нималигини билмайди. Сиз бошқаларга ҳам разм солинг-а.

— Унда қаримаслик учун ўқитувчиликни танлаган экансиз-да, — ҳазил қилдим унга.

— Фақат, шунинг учун эмас, умуман тарбия ишларига ёшлигимдан қизиқдим. Қолаверса ҳар қандай инсонда одамийлик ҳислатларини ота-онадан ҳам кўра ўқитувчи шакллантиради. Билмадим-ку, лекин педагоглик мен учун ҳар нарсадан ҳам муқаддас.

Ҳа, худди шундай. Бергард Гербертович ана шу муқаддас касбни қирқ беш йилдирки фақат бир мактабда шарафлаб келмоқда. У оддий бошланғич синф ўқитувчисидан директорликкача бўлган йўлни босиб ўтгунича қанча сувлар оқиб ўтмади, дейсиз. У пайтда Ғазалкентдаги 2-(собиқ 39-) ўрта мактаб пастқамгина иккита хонага жойлашган эди. Ана шулардан бирида етти йиллик маълумотга эга бўлган Бергард муаллимлик қилди. Катталар ҳам, кичиклар ҳам унинг қўлида савод чиқарар эдилар. Бу билим билан узоққа бориб бўлмаслигини сезган Б. Штеле аввал Чимкентдаги ўқитувчилар тайёрлаш курсида, кейинчалик Низомий номидаги Тошкент педагогика институтида ўқиди. Физика-математикадан малакали мутахассис бўлиб етишди. У мактабда иш бошлаган дастлабки йиллардаёқ изланувчанлиги, қандайдир янгиликка интилувчанлиги билан бошқалардан фарқ қилиб турар эди. Бу фазилатлари айниқса у директор қилиб тайинланган 1963 йилдан кейин янада такомиллашди. Ишни моддий базани мустаҳкамлашдан бошлади. Район халқ маорифи бўлими, район партия, совет ташкилотларига бир неча бор мурожаат этди. Улар кўмагида янги мактаб қад кўтарди. Замонавий, ойнаванд бу бинода қатор ўқув предметлари бўйича кабинетлар очилган бўлса ҳам директорнинг кўнгли тўлмас эди.

— Ўқувчиларга фақат билим беришнинг ўзигина етарли эмас, — деди у мактаб коллективининг педагогик кенгашларидан бирида, биз болаларни меҳнат тарбиясига ўргатишимиз керак, токи улар мустақил ҳаётга кўникма ҳосил қилиб борсинлар.

Бергард Гербертович бу меҳнат мазмунини кенгроқ тушунтириб берди. Орадан бир ойча ўтмасданоқ мактабда тикувчилик, дурадгорлик ва ёғоч буюмлар ясаш каби кабинетлар иш бошлади. Бунда мактаб коллективига оталиқ ташкилотлар Ғазалкент тошни қайта ишлаш комбинати, консерва заводи ва республика халқ маорифи министрлиги яқиндан ёрдам берди. Бу мактабда ислоҳот бундан ўн етти йилча аввал бошланган эди.

— Биз бу кабинетлар бора-бора катта-катта цехларга айланиб кетишини хаёлимизга ҳам келтирмаган эдик, бундай цехларни ўз маблағимизга қурдик, — дейди дурадгорлик цехи бошлиғи Эрвин Брозе. — Эндиликда мактаб ўзига хос ишлаб чиқариш корхонасига ҳам эга бўлди. У замонавий тикув машиналари, дастгоҳларга эга. Ўқувчилар меҳнат дарсида тайёрлаган яшчикларни, давлат стандарти даражасида тикаётган чойшаблар, ёстиқ жилдлар, қўлқопларни, ёзув доскаларини буюртмачиларга шу билим даргоҳининг ўзи сотиб олган юк машиналари етказиб бермоқда.

Ўқувчилар ўз меҳнатлари билан ҳар йили 270—280 минг сўмлик маҳсулот тайёрламоқдалар. Болалар ведомостга имзо чекиб ойлик маош олаётганларига эса ўн йилдан кўпроқ бўлди.

Бергард Гербертович суҳбат чоғида мактабда эришилган ютуқлар ҳақида батафсил гапирмади. У районда идеология ишларини яхшилашда кўмаклашаётгани, Тошкент область Совети депутати сифатида қаровсиз қолган ва етим болалар турмуш шароитини яхшилашда жонбозлик кўрсатаётгани, Ғазалкентда қад кўтарган янги массивларни ободонлаштиришга бош-қош бўлаётгани, ўқитувчилар фаровонлигини ошириш билан боғлиқ бир қатор социал масалаларни ҳал этгани тўғрисида ҳам бизга ҳеч нарса демади. Директор қилаётган амалий ишлар тўғрисида ҳамкасблари Иван Будякин, Фердинанд Ридель, Анифе Джелялова, Людмила Швец ва бошқалар сўзлаб беришди.

Б. Штеле эса ўзини ташвишга солаётган бошқа муаммолар ҳақида дилини очди. Унинг фикрича ҳақиқий инсон ўзи ёки оила аъзолари, ё бўлмаса ишлаётган коллективи доирасидаги ташвишлар билангина чегараланиб қолмаслиги керак. У нигоҳ қамровини кенгроқ олиши, жамият тақдири ҳақида ростмана ўйлаши лозим.

— Мени бир нарса ёмон қийнайди, — дейди директор, — у ҳам бўлса одамларда ички туйғунинг сўниб бориши, оқибатсизликнинг йилдан-йилга ортиши, меҳрмурувватнинг йўқолаётганлигидир. Ахир бу инсоний фазилатларни ўқувчи дилида мужассамлаштирадиган кўплаб ўқитувчиларнинг ўзи ҳам маънавий қашшоқлигидан кўз юмиб бўладими. Ижтимоий ҳаёт мушкулликлари педагогларни тириклик нинг домига тортиб кетди. Улар ўқимай, ўз устиларида ишламай қўйдилар. Мен умуман барча педагоглар ҳақида гапираяпман. Қотиб қолган ўқитувчи эса ўқувчини қизиқтира олмайди. Шунча чигал масалалар тургани ҳолда СССР халқ депутатларининг ҳар иккала съездида ҳам маориф борасида бир оғиз сўз бўлмаганлигидан куйиниб кетаман.

— Бергард Гербертович, сиз фақат депутатгина эмас, область партия комитетининг аъзоси ҳамсиз. Пленумларда шулар ҳақида гапирганмисиз?

— Қўпол бўлса ҳам айтай. Гапиравериб чакагим тушди. Ўтган йили Бўстонлиқнинг ўзидаги авария ҳолатли мактаблар, айрим қишлоқларда бир синфда ҳатто бир вақтнинг ўзида биринчи, иккинчи, учинчи синф болалари ўқиётгон ҳолатлар ҳақида ростмана бонг урдим. Шундан кейингина аҳвол бир мунча ўзгарганидан бироз мамнунман. Лекин бу борада кўп иш қилиниши керак.

— Бу йил номзодингизни Ғазалкентдаги 90-сайлов мавзесидан яна вилоят Советига кўрсатишибди. Демак, одамлар сизга ишонишади.

— Уларга раҳмат. Озгина меҳнатингни ҳам кўпдек кўришади. Аслида депутат эли учун жуда кўп амалий хизмат қилиши керак. Мен шундай тушунаман. Шунчаки ном учун депутат бўлгандан кўра бўлмаган яхши. Мен сайлансам, сайланмасам ҳам барибир, меҳнаткашлар оғирини енгил қилиш дарди билан яшайман.

— Ўзингиз, оилангиз ҳақида ҳам ўйлайсизми?

— Албатта. Уларнинг соғлиги, бахти, жамиятда тутган ўрни ҳақида ўйлайман. Умр йўлдошим Александра Петровна Басалкина ҳам педагог. Икки йилдирки, у пенсияда. Ўғлим Александр Ғазалкент йўл қурилиш бошқармасида бош механик. Қизим Стелла инженер-физик, ҳозир Москвада истиқомат қилади. Сергей эса бағримизда. У ёшларни автомобиль ҳайдашга ўргатади. Болалардан тинганман.

Бергард Гербертович олтмиш беш ёшга кирган бўлса ҳам ҳали бирон марта курорт ёки санаторийга бормаганлигини, шундай ҳам соғлом эканлигини сўзлаб берди. Отпуска пайтида у асаларичилик билан шуғулланар экан. У ўзи ихлос қўйган бу иккинчи касбни бежиз танламаганга ўхшайди. Бир ҳисобда ўқитувчи меҳнати ҳам бол ариникига ўхшаш тинимсиз ва беором. Ҳар иккови ҳам одамлар маънавий ва моддий эҳтиёжини бойитишга хизмат қилади. Бундай фидойиларга эл астойдил ишонганича бор.

С. ҲАСАНОВ.

● ПОЙТАХТДАГИ қурилиш материаллари комбинатида кўплаб кенг истеъмол буюмлари ҳам тайёрланади. Бунинг учун комбинат қошида махсус цех ишлаб турибди. Зоя Аристанбекова ана шу цехнинг илғор ишчиларидан бири. Ўн йилдирки аҳолининг кундалик турмуши учун зарур бўлган рўзғор буюмлари ва шу каби товарлар ишлаб чиқаришга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Суратчи: Т. КАРИМОВ.

ОРОЛ ЮЗАСИДАН БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

НАЙРОБИ, 26 январь. ТАСС мухбири Юрий Герасимов хабар қилади: Бугун бу ерда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг атроф-муҳит программаси қароргоҳида атроф-муҳит программаси (ЮНЕП) билан СССР ўртасида Орол денгизини тиклаш юзасидан биргаликдаги тадбирлар тўғрисида битим имзоланди. ЮНЕПнинг ижрочи директори Мустафо Толба ва СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. Ф. Петровский имзолаган ҳужжатда Орол денгизи ҳавзасидаги атроф-муҳитни тиклаш мақсадида амалга ошириладиган аниқ ишлар режасини ишлаб чиқиш назарда тутилади. Ушбу вазифани ҳал этиш учун хорижий мутахассислар, СССР Фанлар академияси география институти ходимлари ҳамда яқинда ташкил этилган Орол денгизи маркази кучи билан ҳозирги экология ҳолатининг танглиги миқёсларини аниқлаш, уни бартараф этиш ва ягона ҳаракат дастурига айлантиришга доир муқобил усулларни белгилаб олиш кўзда тутилади. Бугун имзоланган битим худди шу вазифага мос тушади.

1960 йилдан 1987 йилгача денгиз сатҳи 12,9 метр пасайди, майдони 40 фоиз, ҳажми эса 66 фоиз қисқарди. СССР Олий Советининг 1989 йил 3 декабрдаги «Мамлакатни экологик соғломлаштиришнинг долзарб тадбирлари тўғрисида»ги қарорида хорижий олимлар ва мутахассисларни жалб этган ҳолда Оролбўйи табиий муҳитини тиклаш концепциясини ишлаб чиқишда конкурс ўтказиш таклифи айтилган эди. Бугун имзоланган битим ана шу вазифага мос тушади.

Лойиҳа райондаги аҳволни идорадан ташқари мустақил равишда экология экспертизасидан ўтказиш, икки йил ичида Оролни қутқариш режаларини ишлаб чиқиш ва бу соҳада хорижда орттирилган энг яхши тажрибалардан ЮНЕП имкониятлари воситасида фойдаланиш имконини беради.

М. Толбанинг ҳужжат имзолангандан сўнг айтганларига қараганда ЮНЕП Орол лойиҳаси, ЮНЕП билан СССРнинг дастлабки қўшма лойиҳаси халқаро даражада мураккаб экология муаммоларини ҳал этиш намунаси бўлиши учун бор кучини сарфлайди. Уни амалга ошириш натижалари бўйича ривожланаётган мамлакатлар вакиллари учун ўқув курслари ташкил этилади. Лойиҳа, шунингдек жаҳондаги бошқа сув ҳавзаларидан оқилона фойдаланиш ва уларни муҳофаза этишга доир амалий ҳужжатларни тайёрлаш имконини ҳам яратади.

СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари ушбу лойиҳа — совет раҳбарияти олдинга сурган янги экология тафаккури концепциясини рўёбга чиқаришнинг, халқаро миқёсда атроф-муҳитни муҳофаза этишнинг мураккаб муаммоларини иложи борича тезроқ ҳал этишнинг ёрқин мисоли ва намунасидир, деб таъкидлади. В. Ф. Петровский халқаро Байкал маркази фаолиятида ЮНЕП мутахассислари иштирокидаги масалани ҳам бартараф этиш режалаштирилаётганлигини маълум қилди.

ХАЙРЛИ АНЪАНА ДАВОМ ЭТСИН

● *Сайловдан—сайловгача* ●

ҒАЗАЛКЕНТ шаҳар Совети ижроия комитети котибаси Людмила Колчанова билан ижтимоий масалаларга оид суҳбатимиз беихтиёр шаҳарда қонунбузарликнинг кучайиб бораётганлиги мавзусига бурилди. Чиндан ҳам, ижроия комитетларнинг ишлари ҳақида гапирганимизда уларнинг милиция билан боғлиқ бўлган тарафлари хаёлимизга келмайди.

Шаҳарда, айниқса, хонадонларга ўғриликка тушишлар кўпайган. Людмила Юрьевнанинг ўзи буни аҳолиси 22 минг кишилик Ғазалкентда иккитагина участка инспектори борлиги билан ҳам изоҳлайди. Қоида бўйича уларнинг сони тўртта бўлиши керак. Лекин қаердан олиш мумкин уларни, қачонки, шаҳар ижрокоми ҳам, ноҳия ички ишлар бўлими ҳам вилоят ички ишлар бошқармасига бу борада бир неча марта мурожаат қилиб, жавоб олишмаган бўлса? Шаҳарда милиционерларнинг сони яна икки кишига кўпайса, жиноятчилик бутунлай камайиб кетмайди-ю, ҳар ҳолда кўплашиб ишлаш бирмунча енгилроқ бўларди.

Булар ҳуқуқ-тартибот билан боғланган муаммолар. Ижрокомдаги бошқа юмушлар қандай кетаяпти? Ўтган икки ярим йилда нима ишлар қилинди ва навбатда қандай вазифалар турибди? Айтиш керакки, бажарилган ишлар анчагина. Балки бу Ғазалкентнинг саноат шаҳри эканлиги оқибатидир. Таққослаш учун айтишимиз мумкни, Бўстонлиқ ноҳиясидаги Искандар қўрғон Советида 25 минг аҳоли яшайди, 1990 йилги бюджети 451 минг сўм, 22 минг аҳоли яшайдиган Ғазалкентга эса бу йил учун 809 минг сўм ажратилган. Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовут ана шу рақамларда яққол кўриниб турибди.

Шаҳар аҳолиси учун муҳим бўлган кўчаларни асфальтлаш, таъмирлаш, болалар майдончаси қуриш, канализация ўтказиш каби турли «кундалик» наказлардан ташқари, Ғазалкент консерва заводининг фирма магазини қурилиб ишга туширилди. В. И. Ленин номидаги мактаб биносига яна 320 ўринли синф хоналари қўшилди. 1220 ўринли бу мактабда ҳозир 1600 ўқувчи ўқияпти, янги мактабсиз иш битмайдиган кўринади. Чирчиқ дарёсининг қирғоғидаги чўмилиш жойлари, 300 ўринли боғча қурилгани, шаҳар АТСининг 200 номерга кенгайтирилгани ҳам сайловчиларнинг наказлари билан бўлди. 46 наказдан иккитаси бажарилмаган, яъни шаҳарда чўмиладиган ҳавза ва гўзаллик салони қурилмади.

Умуман бажарилмаган, ёки ниҳоясига етмаган наказларнинг борлиги уларни имкониятга қарамасдан қабул қилинганлигининг оқибатидир. Имконият эса шубҳасиз ижроком ҳамёнининг катта кичиклиги билан ўлчанади. Ғазалкентдаги кўпгина корхоналар хўжалик ҳисобида, ҳар бир тийин ҳисобда бўлгани учун улардан пул сўрашнинг ҳам иложи йўқ. Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ҳақидаги қонун лойиҳаси қабул қилингунча, борига шукр қилиб туришга тўғри келади.

Шаҳарда уй қуриш мақсадида ер олиш учун навбатда турганлар ҳам унчалик кўп эмас. Ҳозир «Хўжакент» совхозидан уй-жой қуриш учун 25 гектар майдон олинди. Масала яқин вақтлар ичида ҳал қилиниши керак.

Хулоса қилиб айтганда сайловдан-сайловгача ўтган даврда шаҳар Совети депутатлари ўз бурчларини тўла-тўкис бажаришга ҳаракат қилдилар. Иккитагина наказнинг бажарилмай қолганлигини ҳисобга олмаганда, сайловчиларнинг ўз депутатларидан кутган асосий умидлари рўёбга чиқди. 18 февралда шаҳар Советига сайланадиган янги депутатлар корпуси бу хайрли ишларни давом эттиришлари керак.

Р. ХУДОЕРОВ.

ЯНГИ МАҲСУЛОТ

● ЧИРЧИҚДАГИ «Ғунча» бирлашмаси тикувчилари янги йилнинг дастлабки янги маҳсулотини — полиэстер газламасидан болалар костюмларини тикиб чиқара бошладилар. Корхона конструкторлари кичик мактаб ёшидаги болалар учун ана шундай костюмларнинг андозаларини тайёрлаб беришди. Шундай костюмлардан 9 минг дона тайёрланади. «Ғунча» муҳри туширилган бу кийимлар билан корхона ишлаб чиқараётган буюмларнинг турлари янгилана бошланди. Корхонада йилнинг дастлабки уч ойида ишлаб чиқарилаётган 38 хил кийимнинг 19 тасини янгилашни мўлжаллашмоқда.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ҚИСМАТ»

9 декабрь 1989 йил

Мақола Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигида муҳокама этилди. Министрлик мутахассислари Меҳр-шафқат ва саломатлик фонди вакиллари билан Рустам Раҳмонов уйига бориб, суҳбатлашдилар.

Мутахассислар беморни текшириб, Бехтерев касаллиги билан оғриганлигини аниқладилар. Ҳозир у Коммунистик ноҳия марказий шифохонаси тиббиёт ходимларининг доимий назоратида турибди. Истаса турмуш ўртоғи билан вилоят физиотерапевтика шифохонасида ётиб даволаниши мумкин. Улар учун алоҳида жой ажратиб берилади.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Коммунистик ноҳия марказий шифохонаси ва вилоят соғлиқни сақлаш бўлимига Р. Раҳмоновни даволаш юзасидан мунтазам назорат ўрнатиш вазифасини юклади.

Меҳр-шафқат ва саломатлик фондидан Р. Раҳмоновга инвалидлик аравачаси тақдим этилди. Квартирасига телефон тушириш масаласи ҳал бўлди.

Беморларга одамларнинг меҳр-шафқатини уйғотган газетага миннатдорчилик билдирамиз.

Р. СУЛТОНОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги даволаш-профилактика ёрдами Бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

1 (40)

МУЛОҚОТ

Газетхонларнинг саволларига вилоят ички ишлар бошқармаси давлат автомобиль инспекцияси бошлиғи М. АҲМЕДОВ жавоб беради.

— ГАЗЕТА саҳифасида бериладиган «Ҳайдовчи, пиёда, йўл» мақолалар жамламасига газетхонларнинг қизиқиши катта. Буни газетамизга келаётган мактублардан билса бўлади. Автоҳаваскорларнинг у ёки бу мавзуда ёзган танқидий хабар, таклиф, илтимосномалари мақолалар жамламасида босилиб турибди. Маъмур Маҳмудович, бугун автоҳаваскорлардан келган айрим саволлар бўйича суҳбатлашсак.

— Марҳамат.

— Бўстонлиқ ноҳиясидан Б. Алматов савол беради: шахсий автомашинани йиллик техник кўрикдан ўтказиш учун ҳайдовчининг саломатлиги тўғрисида ҳужжат бўлиши шартми?

— Албатта, саломатлик тўғрисида ҳужжат бўлиши шарт. Кези келганда яна бир бор автомашинани техник кўрикдан ўтказишда зарур бўладиган ҳужжатларни эслатиб ўтаман: ҳайдовчининг паспорти, ҳайдовчилик гувоҳномаси, саломатлиги тўғрисида ҳужжат, автомашинанинг техник паспорти, йўл солиғи ҳамда техник кўрикдан ўтиш учун пул тўланганини тўғрисида квитанциялар. Агар шу ҳужжатлардан бирортаси бўлмаса, у ҳолда автомашина техник кўрикдан ўтказилмайди.

Ўрта Чирчиқ ноҳияси Авангард посёлкасидан Т. Бобонов: «Нима учун баъзи машиналар кейинги кўрикдан 1991 йилда ўтади. Менга эса 1990 йилда яна техник кўрикдан ўтказасиз дейишди».

— Маълумки, 1989 йилгача автомашиналар ҳар йили техник кўрикдан ўтказиларди. Ўтган йилдан бошлаб эса шахсий автомашиналар икки йилда бир марта, яъни автомашинанинг заводдан чиққан йилига — охирги икки рақамига қараб, жуфт бўлса жуфт йилда, тоқ бўлса тоқ йилда ўтказилади. Мисол учун, автомашина 1980 йилда чиқарилган бўлса 1990—92—94... йилларда, 1981 йилда чиқарилган бўлса 1991—93—95... йилларда техник кўрикдан ўтказилади. Бунда яна шуни таъкидлаб ўтиш керакки, йўл солиғи автомашинанинг техник кўрикдан ўтмаган йилига ҳам тўланиши шарт. Демак, ҳайдовчи техник кўрикдан ўтаётганида икки йиллик йўл солиғи тўланганини тўғрисидаги квитанцияни кўрсатиши зарур.

Калинин ноҳиясидаги Куйбишев номли колхоздан С. Оқбоев: «Отам вафот этди. Унинг номидаги ГАЗ—21 «Волга» автомашинасини ўзимга расмийлаштирмоқчиман, бунинг тартиби қандай? Биз уч ака-ука шу ҳақда қаерга мурожаат қилишни билмаяпмиз».

— Бу масалада сиз биринчи навбатда давлат нотариал идорасига мурожаат қилишингиз керак. Бу ерда сизга меросхўрлик ҳақида ҳужжатларни расмийлаштириб беришади. Сўнг ушбу меросхўрлик гувоҳномаси билан Давлат автомобиль инспекциясига мурожаат қиласиз. Агар ушбу гувоҳномада уч ака-ука меросхўр деб кўрсатилган бўлса, унда укаларингиз Давлат автомобиль инспекцияси бошлиғи номига ариза ёзиб автомашинани акалари, яъни сизнинг номингизга ўтказишга рози эканликларини билдиришлари лозим.

Тошкент ноҳиясидаги С. Раҳимов номли колхоздан С. Оқлонов: «Мен 3 синф малакали ҳайдовчиман. Айрим сабабларга кўра сўнгги икки йилда ҳайдовчилик қилмадим. Ҳайдовчи вазифасига ишга жойлашмоқчи бўлган корхонада Давлат автомобиль инспекциясида имтиҳондан ўтиб келинг дейишяпти. Шу тўғрими?»

— Йўқ, нотўғри. СССР Олий Совети Президиумининг 1987 йил 1 июлдаги «Ҳайдовчиларнинг автотранспорт воситаларини бошқаришга рухсат бериш, имтиҳон олиш ва гражданларга ҳайдовчилик ҳужжатларини бериш тўғрисида»ги қарорида шундай дейилган: агар ҳайдовчи қайси транспорт воситасини бошқариш ҳуқуқи берилганидан қатъий назар, у биринчи марта ишга жойлашаётган бўлса ёки меҳнат фаолияти давомида сўнгги бир йилдан ортиқ автомашинани бошқармаган бўлса, шу автокорхонада автомашинани амалий бошқариш бўйича 20 соатдан кам бўлмаган стажировка ўтиши керак. Шундан сўнг мустақил автотранспорт бошқаришга рухсат этилади.

Тошкент шаҳри, Тува кўчаси, 10-уйда яшовчи Ш. Ғуломов: Икки йил олдин ҳайдовчилар тайёрлаш мактабини битириб вақтинчалик автомашина бошқаришга рухсат берувчи гувоҳнома олган эдим. Ҳозир бу гувоҳноманинг муддати тугади. Уни алмаштиришнинг йўли қандай?».

— Статистиканинг гувоҳлик беришича, йўлларда содир этилаётган автоаварияларнинг кўпи малакасиз автоҳаваскорларга тўғри келар экан. СССР Олий Совети Президиумининг юқоридаги қарорига асосан ҳайдовчилар тайёрлаш мактабини битирган автоҳаваскорлар учун икки йил муддатга вақтинчалик машина бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома жорий этилди. Бу муддатда автоҳаваскорлар учун маълум чекланишлар белгиланган, яъни уларга аҳоли яшамайдиган жойларда тезликни соатига 70 километрдан ошириш, тунги вақтда автомашина бошқариш, прицепни шатакка олиш таъқиқланади.

Вақтинчалик гувоҳноманинг муддати тугаган бўлса, турар-жойингиз бўйича Давлат автомобиль инспекциясининг имтиҳон ва рўйхатга олиш бўлинмасига мурожаат этишингиз керак. Вақтинчалик гувоҳнома берилган муддат давомида автомашина бошқарган бўлсангиз ва буни тегишли ҳужжатлар асосида тасдиқлай олсангиз (бунинг учун машинанингизнинг техник паспорти ёки ишонч қоғози кўрсатилади), унда вақтинчалик гувоҳномангиз муддатсиз ҳайдовчилик гувоҳномасига алмаштириб берилади. Агар автомашина бошқарганингизни тасдиқловчи ҳужжатлар бўлмаса вақтинчалик гувоҳномангизнинг муддати узайтириб берилади. Узайтириш муддати икки йилдан ошмаслиги керак.

«Узбексельмаш» заводи ишчиси А. Иванов: «Шахсий машинамда «Тошкент денгизи томонидан келаётган эдим. Тошкентга киргунимча уч жойда вилоят Давлат автомобиль инспекцияси ходимлари тўхтатиб, машинамнинг ойналари нормадан ортиқ «қорайтирилгани»га эътироз билдирдилар. Норма қанақа бўлиши керак?».

— СССР Ички ишлар министрлиги Давлат автомобиль инспекцияси бош бошқармасининг рухсати билан шароитга қараб автомобиль ойналарини куйдириб берувчи корхоналар ва кооперативлар тузилган. Куйдиришдан сўнг ойналарнинг ёруғлик ўтказиш даражаси 70 фоиздан кам бўлмаслиги керак. Текширишлар шуни кўрсатдики, кўпгина кооперативлар давлат стандарти талабларига хилоф равишда иш тутмоқдалар. Натижада кўчаларда ойналари ўта қорайтириб юборилган автомобиллар кўпайди, бу эса йўл ҳаракати хавфсизлигига жиддий хавф солмоқда. Кооперативлар ишини Давлат стандарти ўз назоратига олиши керак, бироқ бу ташкилот ҳали зарур ускуналар билан таъминланмаган. Фаолияти стандарт талабларидан четга чиқаётган кооперативлар ёпилмоқда.

Калинин ноҳияси «Хасково» совхозидан Ф. Каримов: «Давлат автомобиль инспекцияси ходимлари кўчаларда енгил автомобиллардан чиқаётган тутун заҳарини ўлчаб туришади. Бурқситиб орқасидан анча вақтгача кўз очтирмайдиган тутун чиқариб юрувчи «Икарус», «КРАЗ», «КАМАЗ», «МАЗ» машиналари текширилганини ҳеч кўрмаганман».

— Гап шундаки, вилоят Давлат автомобиль инспекцияси бензин двигателли автомашиналар чиқарадиган газларни ўлчовчи асбоблар билан таъминланган. Вилоятимизда дизель двигателли автомашиналар чиқарадиган газлар заҳарини ўлчовчи асбоб йўқ. Шунинг учун ҳозирча фақат бензин двигателли автомашиналар текширияпти. Бу ўринда шуни айтиб ўтиш керакки, йил бошида «Мета» кооперативи билан йил охиригача дизель двигателли автомашиналардан чиқаётган газларни ўлчаб берувчи 10 та асбоб тайёрлаб бериш тўғрисида шартнома тузилган. Ана шундан кейин бу борадаги ишлар йўлга қўйилади.

Суҳбатдош А. ҒУЛОМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ ВИЛОЯТ БЎЛИМИ ФАОЛИЯТИДАН

МАҲОРАТНИ ЭГАЛЛАШ ЙЎЛИДА

ЖУМҲУРИЯТ Ёзувчилар уюшмасининг Тошкент вилоят бўлими ёш қаламкашлар билан ишлашга алоҳида эътибор бермоқда. Шу мақсадда жойларда ўтказилаётган семинар-кенгашлар самарали тадбирлардан бири бўлиб қолди. Бўлимнинг навбатдаги йиғилиши Янгийўл шаҳрида бўлиб ўтди. Унда янгийўллик ва чинозлик ижодкорларнинг қўлёзма асарлари атрофлича муҳокама қилинди.

Семинар машғулотида Ўзбекистон ССР Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимининг масъул котиби Аҳмад Аъзам, шоир ва ёзувчилардан Абдулла Шер, Ёдгор Обидов, Берди Раҳмат, Саломат Вафоева, Мамадали Эронов иштирок этдилар.

«Янгийўл» газетаси қошида фаолият кўрсатаётган «Орзу» адабий тўгараги ташкил этилганига яқинда 30 йил тўлади. Бир пайтлар бу тўгаракда қатнашган Р. Парфи, Т. Иброҳим, О. Расул, З. Қуртнезиров каби қаламкашлар эндиликда ўз ижодлари билан адабиёт ихлосмандлари ўртасида эътибор қозонишди. Тўгаракка анча йиллардан бери 50-ўрта мактаб ўқитувчиси Б. Абдураимов раҳбарлик қилиб келаяпти. Машғулотларда қаламкашларнинг янги машқлари муҳокама қилиниши билан бир қаторда ижтимоий-маданий ҳаётимизда рўй бераётган янгиликлар хусусида суҳбатлар, адабиётимизда ўзига хос воқеа бўлган китоблар юзасидан баҳс-мунозаралар, ишлаб чиқариш корхоналари ва колхоз-совхозларда қизиқарли учрашувлар ўтказилмоқда. Бу тадбирларнинг ҳаммаси ёш истеъдодларнинг камол топишида муҳим роль ўйнамоқда. «Янгийўл» газетаси саҳифаларида тўгарак қатнашчиларининг ижодидан намуналар берилиб турилибди.

Лекин очиқ айтиш керакки, «Орзу» тўгараги қаламкашлари ўз ижодларига талабчанликни янада оширишлари, бадиий маҳорат сирларини эгаллаш йўлида қунт ва сабот билан изланишлари лозим. Машғулотда Қ. Холмирзаева, Ҳ. Раҳимов, Б. Рисдавлатов, М. Ғазнабоев, Ф. Бойбуллаева (Янгийўл) ва Ҳ. Сулаймонов (Чиноз)нинг шеърлари ва таржималари, У. Мустафоқуловнинг ҳикоялари хусусида тажрибали ижодкорлар ўзларининг фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Улар ёшларнинг машқларидаги ютуқ ва камчиликларни кўрсатиш билан бир қаторда тил бойлигидан фойдаланиш, шеър техникаси ва образлилик сингари бадиий ижоднинг ўзига хос хусусиятлари билан боғлиқ тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

Тошкентлик ёзувчи ва шоирлар «Ташоблгрузтранс» трестига қарашли 2503-автоколонна ҳайдовчилари ҳузурида ҳам бўлиб, улар билан мамлакатимиз ҳамда жумҳуриятимиз ҳаётида ўткир бўлиб турган муаммолар юзасидан суҳбат ўтказдилар. Ҳайдовчиларни қизиқтираётган саволларга жавоб қайтариб, ижод намуналаридан ўқиб бердилар.

Р. ҒАНИЕВ.

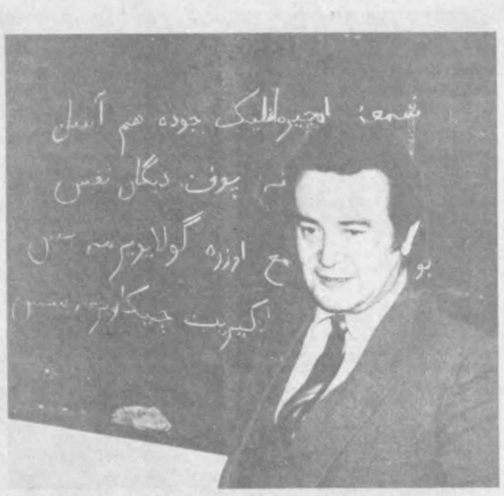

● ПИСКЕНТ районида эски ўзбек алифбосини ўрганиш бўйича курс ташкил этилди. Унда қирқ киши ҳафтасига икки кундан шуғулланмоқда. Суратда: тарих фанлари доктори, профессор Ашраф Аҳмедов машғулот пайтида.

Суратчи: Р. РАХИМУЛЛИН.

● Янги шеърлар

ИНТИЗОРЛИК

Ахир мен қандайин яйрай,
ёнимда бўлмасанг бул кеч.
Кўнгил қайғули бир
тундай,
ёнимда бўлмасанг бул кеч.
Хиёбон ичра ёлғизлик —
менинг кўксимга чўккан
тош,
Ютиб ҳам дод этар
мен-най,
ёнимда бўлмасанг бул кеч.
Ёрар тун бағрин афғоним,
сабаб, бул кеча ҳам
ҳижрон,
Чекарман нола пайдарпай
ёнимда бўлмасанг бул кеч.
Йироқму асли, айт,
кўнглинг?
Йироқмас, нега қийнайсан?
Дедим, афсус билан
бай-бай,
ёнимда бўлмасанг бул кеч.
Жамол очганда оппоқ тонг
хиёбон сайридан хомуш.
Фарид, қайтгум кўнгил
тўлмай,
ёнимда бўлмасанг бул кеч.

Фарид УСМОН

ЕТТИЛАР

Умр асли киприкдаги томчи ёшдай омонат,
Бир хил кўча, бир хил йўлдан такрор-такрор ўтилар.
Етти йўлдан етти довон ошганимда ўйлайман:
Қандайдир бир сирли кучга эгамасми еттилар?
Бир ҳафта ҳам аслида шу еттилардан бирими?
Бу умрнинг ҳафталари мунча чопқир, мунча тез?
Бобом дерди: — Майли, шошгил, аммо шуни уқиб ол:
Бирор ишни қилсанг агар: етти ўлчаб, бир бор кес!
Еттиларни олқишлаб мен ғурур билан турганда,
Юз етти ёш қўшни момо келмаса-да кетгиси,
Етти ўғлин, етти қизин дуо қилиб кўз юммиш,
Эрта ўтиб, индин... эвоҳ, бўлар унинг «еттиси»!
Қайноқ ҳаёт ташвишлари етти ўғлон бошида,
Устозлардан етти достон бизга келиб етдилар.
Етти қитъа, етти денгиз, етти ният, етти кун,
Яна-яна ўтиб борар қанча-қанча еттилар...
Она Ер ҳам етти қават, етти қават осмон бор,
Бошингдаги етти юлдуз — етти оға ва ини.
Етти кунлик йўлга чиқдим етмиш йилни мўлжаллаб,
Ўн етти минг олам завқи чорлаб турибди мени.
Етти улфат даврасида манзилимга етганда,
Армон қолди юрагимда, мағрур қаддим букилди.
Қувончданми, аламданми, асло била олмадим:
Кўзларимдан маржон-маржон етти томчи тўкилди.

ТЎЛҚИН.

ТОШКЕНТДА ҲИНДИСТОН КЎЧАЛАРИ

ЭНДИ Тошкент кўчаларидан бири ҳинд халқининг шонли фарзанди Жавоҳарлал Неру номи билан аталади. Тошкент шаҳар ижроия комитети икки шонли сана — Ҳиндистон республика деб эълон қилинган куннинг 40 йиллиги ва Ж. Неру туғилган куннинг 100 йиллиги муносабати билан шу қарорни қабул қилди.

Ҳиндистон билан маданий анъаналарда кўпгина муштарак жиҳатларга эга бўлган ўзбек халқи дўст мамлакатга чуқур ҳурмат билан қарайди. Бу эса халқаро фестиваллар, минтақалараро учрашувлар ўтказишда ва қўшма корхоналар ташкил этишдагина эмас, қўйилаётган номларда ҳам ўз аксини топди. Тошкентда Шастри номли кўча бор, маданият саройларидан бири, Ҳиндистон тарихи музейи, ҳинд ва урду тилларини чуқур ўргатадиган мактаб Индира Ганди номи билан аталади.

(ЎзТАГ мухбири).

«ЎРТОҚ» ШИРИНЛИКЛАРИ

✦ ПОЙТАХТДАГИ «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг мутахассислари ўзларининг янги маҳсулотлари — майдаланган ерёнғоқ ва майизга олма талқони қўшиб тайёрланган шоколадли конфетларни «Тошкент оқшоми» деб номлашди. Бу озуқа моддаларидан фойдаланиш ҳар тонна маҳсулотдан 350 килограмм қандни тежаб қолиш ва конфетларнинг биологик қимматини ошириш имконини беради.

(ЎзТАГ).

САРАТОВДА ЯНГРАГАН ЎЗБЕК КУЙЛАРИ

Бундан чорак аср муқаддам Саратов давлат педагогика институти базасида Ўзбекистон мактаблари учун рус тили ўқитувчилари тайёрлаш йўлга қўйилган эди. Шу мақсадда олий ўқув юртида ўзбек группалари тузилган.

Институтда ўзбекистонлик студент ёшларнинг маданий дам олиши, ўз маҳоратларини ошириши учун ҳам барча шарт-шароитлар яратиб берилди. Тузилган бадиий ҳаваскорлик коллективлари — «Баҳор» фольклор ҳамда «Шарқ» ашула-чолғу ансамбллари фаолияти айниқса, яхши йўлга қўйилган. Ана шу ансамбллар ўзбек группалари тузилганлигининг йигирма беш йиллигига бағишлаб институтда уюштирилган кечада концерт кўрсатишди.

С. ОДИЛОВА.

ИЗЛАНИШ ШАРОФАТИ

✦ ҒЎЗАПОЯ, каноп пояси, бошқа техника экинларининг чиқиндиларидан хом ашё сифатида фойдаланилмоқда. Янгийўл мебель фабрикаси мутахассислари ана шу хом ашёдан енгил ва мустаҳкам плиталар тайёрлашди. У мебель ишлаб чиқаришда кенг қўлланилади. Аввал ёқиб юбориладиган хом ашёдан фойдаланиш натижасида корхона ҳар йили ўнлаб кубометр камёб ёғочни тежаб қолиш имкониятига эга бўлади.

Янгийўл мебель фабрикасида тубдан реконструкция ишлари олиб борилмоқда. Цехларга хориждан сотиб олинган ускуналар ўрнатилмоқда, қўл меҳнатига барҳам берилмоқда. Лак ва бўёқларни керакли ерга етказиб бериш муаммоси ҳам ҳал этилган: бу нарсалар иш жойларига қувурлар орқали келади.

ХИТОЙ КЎЙЛАКЛАРИ ОЛИНАДИ

✦ «УЗТЕКСТИЛЬТОРГ» ХХРдаги ўз савдо шерикларидан чит ўрнига Хитойда тикилган кўйлак олди. Ўтган йили Хитойга ип газлама жўнатилган эди. У ерда бу газламадан болалар учун чиройли кўйлакчалар тикишди. Ўзбек читидан тикилган ана шундай кўйлакчалардан қарийб 400 мингтаси республикада сотилади. Савдо биринчи навбатда тўқимачиларнинг буюртмаларини қондиради.

(ЎзТАГ).

ИНСОН ҚАДРИ

ЁКИ ПАСТКАШ ОТА, ЎГАЙ ОНА, БАЖАРИЛМАЁТГАН СУД ҚАРОРИ ҲАҚИДА

ҲАЁТДА баъзан шундай мудҳиш воқеалар содир бўладики, уларни эшитиб қулоқларингга ишонгинг келмайди. Гоҳида атрофда бўлаётган ишлар кишининг қалбини ларзага келтиради. Мен ҳикоя қилмоқчи бўлган воқеа ҳам газетхонларни бефарқ қолдирмайди деб ўйлайман.

Бўлажак ота-она бугун муҳаббатнинг тотли шаробидан маст бўлиб, эртага унинг мевасини нордон деб туфлаб ташлаб кетиши инсон деган номни безамайди. Ундайлар фарзандларининг келажаги ҳақида чуқурроқ ўйлаб ҳам ўтирмай, уни болалар уйига топширадилар.

Абдумутал болали аёлга уйланди. У етти йил фарзанд кутди, ўғил бўлсин деди. Қиз бировнинг ҳасми, узатилади—кетади, ўғил ишингни давомчиси бўлиб қолади, қариган чоғингда суянчиқ бўлади, дерди Абдумутал хотини билан суҳбатларда. Улар охири маслаҳатлашиб, туғруқхонадан бола асраб олишди. Унга яхши ният билан Йўлдош деб ном қўйдилар. Етим болага саховати ортиб борган Абдумутал ўғилнинг жуфт бўлгани яхши деб Сирдарё томондан уч ойлик чақалоқни олиб келиб ўз қарамоғига олди. Шундай қилиб бир қиз икки ўғил тепалашиб катта ҳам бўлишди. Ота-оналар уччала фарзандлари орасида кўпроқ Йўлдошни камситишар, ҳар қадамда турткилаб уришишарди. Опаука янги кийим кийса, акага йилда бир марта нархи арзонлаштирилган дўкондан кийим олиб беришарди. Ота уйда сандиқ ясар эди, бу ишда унга кўпроқ Йўлдош кўмаклашарди. Шу меҳнатлари эвазига ҳам шўрлик Йўлдош отадан яхши сўз эшитмасди.

16 ёшида Йўлдошни ўзидан бир ёш катта қизга уйлантиришди. Фарзандлик бўлиши билан ҳарбий хизматга отланди. Хизматдан қайтгач уларнинг фарзандлари кўпайди. 1988 йилнинг баҳорида тўсатдан Йўлдошнинг онаси ҳаётдан кўз юмди. Хотинининг қирқи ўтмасдан ота уйланди. Тез орада ажрашишди. Кўп ўтмай Абдумутал Мавлуда

● Оқибат ●

Ҳайдаровага уйланди. Шу ўринда бир гап. Йўлдош ва Эргашга атаб давлат нотариал идораси томонидан тасдиқланган икки минг сўм пул расмийлаштирилиб қўйилган эди. Отаси йигитларга васийликдан кечиш тўғрисидаги ҳужжатларга алдаб имзо қўйдириб олди. Пулни эса... Шу ҳам инсофданми? Етим болани боқиб, тарбиялаб, вояга етказиб, савобни охирига етказмай.., у-ёғини айтишга сўз тополмадим.

Энди буёғини эшитинг. Мавлуда Ҳайдарованинг бу уйга келиши ҳаммаёқни остин-устун қилиб юборди. Йўлдошни оиласи билан уйдан ҳайдади. Ундан олдин Йўлдошнинг опасини уйдан кетишга мажбур қилганди. Бошпанасиз Йўлдош оиласи билан ўн бир болалик қайнонасининг уйидан паноҳ топишди. Қизиғи шундаки ўгай онанинг Самарқанд кўчасидаги 339-уйда уч хонали квартираси бор. Бу уй эса бўш, бу ҳақда турар-жойлардан фойдаланиш бошқармасининг ҳужжати бор.

Ёш оиланинг ўз уйларига киритиб қўйиш учун бормаган ташкилотлари, кирмаган эшиклари қолмади. Яхши одамларнинг маслаҳати билан бу ишни фақат суд орқали амалга ошириш мумкинлигини эшитгач, у ўша идорага мурожаат этди. Янгийўл шаҳар халқ судининг 1989 йил 28 мартда К. Тўхтаев раислигида бўлиб ўтган мажлиси даъвогар Йўлдош Деҳқонбоев талабини қондирди. Қоғозда даъво қондирилди, амалда-чи? Суднинг Йўлдошни ўз уйига киритиш тўғрисидаги қарорини чиқарганига ўн ой бўлаяпти, аммо қарор бажарилмаяпти. Тўғри, суд ижрочиси уч-тўрт марта Абдумутал Деҳқонбоев хонадонига маҳалла вакиллари билан борди, лекин оилани бу уйга киритиб қўйишнинг уддасидан чиқа олмади. Ота ва ўгай она қаттиқ қаршилик кўрсатишмоқда. Энди Йўлдош оиласи билан қаерга боришини, кимга арз қилишини билмай юрибди. Одамлар бунга нима дейишаркин?

Суҳбатилла НОРХЎЖАЕВ.

* * *

РЕДАКЦИЯДАН. Қонун мутасаддиларига қонунни ўргатмоқчи эмасмиз, лекин, бундай вазиятларда суд ижрочиси милиционерлар ёрдамида суд қарорини бажариши зарурлигини эслатишни лозим, деб ҳисоблаймиз.

БИЛДИРИШ

«ТОШКЕНТ ҳақиқати» редакцияси ҳузуридаги ишчи-қишлоқ мухбирлари университетига янги ўқув йили учун тингловчиларни қабул қилиш бошланди.

Университетга ишчилар, қишлоқ меҳнаткашлари, зиёлилар ва ўқув юртларининг талабалари — мухбирликка қизиққан барча кишилар қабул қилинади. Машғулотлар икки ҳафтада бир марта кеч соат 18 да бўлади, тажрибали журналистлар, В. И. Ленин номидаги Тошкент дорилфунуни журналистика факультетининг домлалари лекция ва суҳбатлар ўтказишади.

Университетга кириш учун иш ёки ўқиш жойидан характеристика-тавсиянома, таржимаи ҳол ва 3х4 ҳажмида 2 та фотосурат топширилади. Адресимиз: Тошкент, Ленинград кўчаси 32-уй, 7-қават, 747-хона. Қўшимча маълумот учун телефон: 32-55-56, ички — 55-56.

Навбатдаги қабул

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги ҳуқуқ, социалистик қонунчиликни пропаганда қилиш жамоатчилик кенгаши навбатдаги қабулни эртага — 1 февраль пайшанба куни соат 17.00 дан бошлаб ўтказади. Бу сафар меҳнаткашларни жамоатчилик кенгашининг раиси, вилоят Советн ижроия комитети адлия бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Турғун Пидаев қабул қилади.

Адресимиз: Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлар: 33-40-48; 32-53-54.

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИНИНГ ҚАБУЛХОНАСИ.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

Ажойиботлар ОЛАМИДА

ДУДЛАНГАН ТАОМ ЕМАНГ!

Гонконг аёлларининг жаҳондаги бошқа мамлакатлар хотин-қизларига нисбатан кўпроқ ўпка ракига мубтало бўлиш хавфи бор. Аввалига бунинг манбаи тадқиқот қилинган ноҳияларда атроф-муҳитнинг ифлослиги деб ҳисобланди. Профессор Жон Хо ўз касбдошлари билан уч йил давомида касаллик қайд қилинган жойдаги оилаларнинг яшаш шароитларини ўрганди. Гранит чанги, автомобиллар чиқарадиган газ, ҳатто хитойликлар, одатда, ўз уйларида ёқадиган ҳидли чўпларнинг инсон организмига таъсири ўрганилди. [illegible] гўшт ва паррандадан тайёрланган тузланган, дудланган, камтузланган таомларни кўпроқ тановвул қилар эканлар. Бу эса, онкологлар фикрича, рак касаллигини келтириб чиқарадиган сабабларнинг бири бўлиши мумкин.

ДАРАХТМИСАН, ДАРАХТ

Бу дарахтнинг бир нечта номи бўлиб, уларнинг ҳаммаси салобатли ҳамдир. Уни секвойядендрон, Калифорния мамонт дарахти, веллингтония деб ҳам аташади. Ҳақиқатан ҳам улкан бу дарахт фақат АҚШ Калифорниясидаги Сьерра-Неваданинг ғарбий ёнбағирларида ўсади. Бу дарахтзор- [illegible] баландлиги 100 метр (35 қаватли уйдек)га бориб, танасининг айланаси 10 метрга етади, уч-тўрт минг йил яшайди. Сан-Франциско шаҳридан шимол томондаги қўриқланадиган «Миллий ёдгорлик, Мьюирск ўрмони» қўриқхонаси ҳудудида асосан мамонт дарахтлари ўсади. Бу ерга келадиган туристлар оқими йилнинг тўрт фасли давомида ҳам тўхтамайди. Ҳар йили бир ярим миллион турист бу мўъжиза дарахтзорни томоша қилиш учун ташриф буюради.

ҒАРОЙИБ ДУЭЛЬ

Малакка ярим оролида яшайдиган кам сонли сакайлар қабиласининг ғалати одати бор: ҳафа қилганлик учун дуэлга чақириш мумкин. Лекин қурол ғайритабиий бўлади. У товус патидир. Бундай одат курраи заминнинг бошқа ноҳияларида ҳам учраб туради.

Дуэлчилар айланаси уч метрдан сал ошиқроқ бўлган майдонга чиқиб, бир-бирини [illegible]

ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ ЁРДАМИ БИЛАН

Информатика ва ҳисоблаш техникаси саёҳат ва туристик хизматни уюштиришда ҳам ўзига кенг йўл топмоқда. Ҳисоб-китоб ишларини мақсадга мувофиқ юритиш мақсадида жумҳуриятимиздаги қатор туристик комплексларда компьютер тармоқларидан фойдаланишга ўтилди.

Ўзбекистон жумҳурият туризм ва саёҳатлар кенгаши ҳузурида «Турист» ҳисоблаш-ахборот бошқармасининг тузилиши айни муддао бўлди. Ахборот-ҳисоблаш ишлаб чиқариш Бош бошқармасининг Ўзбекистондаги мазкур бўлими йўли билан дастлабки иб- [illegible]

Тошкентдаги «Москва» туристик комплексида жорий қилинган янгиликлар ҳам эътиборга лойиқдир. Бу ерда ҳозир автоматлаштирилган кичик системалардан кенг фойдаланилмоқда. «Иш ҳақи ҳисоби», «Моддий-техника таъминотини бошқариш», «Истиқомат қилувчиларга хизмат кўрсатиш ҳамда ҳисоб-китоб қилиш» каби системаларда ҳам «ақлли» машиналар қўл келди.

Информацион ҳисоблаш ишларини олиб бориш учун талайгина қурилмалар сотиб олинди. Японияда тайёрланган НЭК-150 электрон-ҳисоблаш машиналаридан ҳам унумли фойдаланилмоқда.

Компьютер системасининг жорий этилиши жойларда туристик индустриясини [illegible]

А. АЛИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
М. Қориёқубов номли Ўзбек Давлат филармонияси
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
1, 2 февраль соат 19.30 да

ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
М. Қориёқубов номли ўзбек давлат филармониясининг солисти, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Ортиқ ОТАЖОНОВ
С. М. Киров номли Ўш ўзбек музикали драма театрининг солистлари, Қирғизистон ССР халқ артистлари: Ойтожи ШАБДОНОВА, Неъматжон НЕЪМАТОВ, Толибжон БАДИНОВ;
Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артист
Расулжон ЎРАЙИМЖОНОВ
«КАМОЛОТ—89» конкурсининг лауреати
Маҳамадкарим СОИПОВ
М. Қориёқубов номли ўзбек давлат филармониясининг солисткаси
Муаззам ҒОФУРОВА
Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Билетлар соат 11.00 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

2 ФЕВРАЛДАН БОШЛАБ
СОВЕТ ЦИРКИ
ВА
«ВАРШАВА» ПОЛЬША ЦИРКИ
ЕТАКЧИ УСТАЛАРИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ
КАТТА РАНГ-БАРАНГ ПРОГРАММА.
ТОМОШАЛАР — иш кунлари — соат 19.30 да; шанба куни — соат 16, 19.00 да; якшанба кунлари — соат 12, 15, 18.00 да бошланади.
Касса дам олиш кунисиз ишлайди, у соат 10 дан 20.00 гача очиқ.
Цирк фойесида фотосалон ишлайди.
Билетларни олдиндан барвақт сотиб олишни унутманг.
Маълумотлар олиш учун телефонлар — 44-35-91, 44-29-04, 44-35-84.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ТЕАТР АРБОБЛАРИ УЮШМАСИ
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
6, 7, 8, 9, ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.30 ДА,
10 ВА 11 ФЕВРАЛЬ СОАТ 16.00 ВА 19.30 ДА

«ЎЗБЕКИСТОН ЮЛДУЗЛАРИ»

ЯНГИ МУЗИКАЛИ ЮМОРИСТИК ПРОГРАММАНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ
ҚАТНАШАДИЛАР:
БУТУНИТТИФОҚ ЭСТРАДА ҚЎШИҚЛАРИ КОНКУРСИ ЛАУРЕАТИ
ЮЛДУЗ УСМОНОВА
«ҚИЗИҚЧИ—89» Республика конкурси лауреатлари: МИРЗА ХОЛМЕДОВ, БОТИР МУҲАММАДХЎЖАЕВ, ТЎХТАМУРОД АЗИЗОВ, СОБИТ АСОМОВ.
ПРОГРАММАДА Ўзбекистон ёш раққосалари ҳам иштирок этадилар.
Билетлар СССР халқлари дўстлиги саройи кассасида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШГА АРИЗАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги
ТОШКЕНТ «ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ҚОШИДАГИ
48-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқишга Тошкент шаҳрида ва Тошкент областининг пойтахтга яқин районларида яшовчи 9-11-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган қизлар қуйидаги ихтисосликлар бўйича қабул қилинади: хотин-қизлар, болалар ва эркаклар устки кийимларини тикиш бўйича тикувчи-мотористка.

9-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган қизлар 3 йил ўқийдилар ва бепул иссиқ овқат, кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқишни битирганларидан сўнг улар ўрта маълумот ва эгаллаган касблари ҳақида диплом оладилар.

11-синфни битирган қизлар 1 йил ўқийдилар ва улар ҳар ойда 30 сўм миқдорида стипендия оладилар.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида ишлаб топган меҳнат ҳақларининг 50 фоизини оладилар.

ЎҚИШ ДАВРИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Битирувчи курс аълочи ўқувчиларининг 10 фоизига ўқишга кириш учун йўлланма берилади.
Ўқувчилар И. Ганди номли маданият саройидан кенг фойдаланадилар. У ерда ҳар хил тўгараклар, спорт секциялари, каратэ ва диско клублар мавжуддир.

Ўқувчилар корхона территориясига жойлашган маиший ва медицина хизматидан, соат ва оёқ-кийим устахонасидан, сартарошхона, кийим-кечак ва озиқ-овқат магазинидан, профилакторийдан фойдаланадилар.
Билим юртида ўқувчилар бадиий ҳаваскорлик тўгараги, «Модалар театри» тўгараги, шунингдек, спорт секцияларида иштирок этишлари мумкин.
Каникуль даврида ўқувчилар Совет Иттифоқи шаҳарларига, дам олиш базаларига бепул туристик путёвкалар билан тақдирланадилар.
Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: билим юрти директори номига ариза, маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), турар жойидан, ота-онасининг иш жойидан ва медицина справкалари, 3х4 см. ҳажмдаги 4 дона фотосурат.
Туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт шахсан кўрсатилади.
Мурожаат учун адрес: 700061, Тошкент шаҳри, Чиалов кўчаси, 5-а уй. (1, 5, 24, 26-трамвайлар, 1, 5, 8, 10, 17-троллейбуслар, 2, 3, 25, 60э, 71, 80э-автобусларнинг «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмаси» бекати).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 345767; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; [illegible] — 325793; социал масалалар — 325556; маданий совет ҳаёти — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р.—03075. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. — 1722. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12